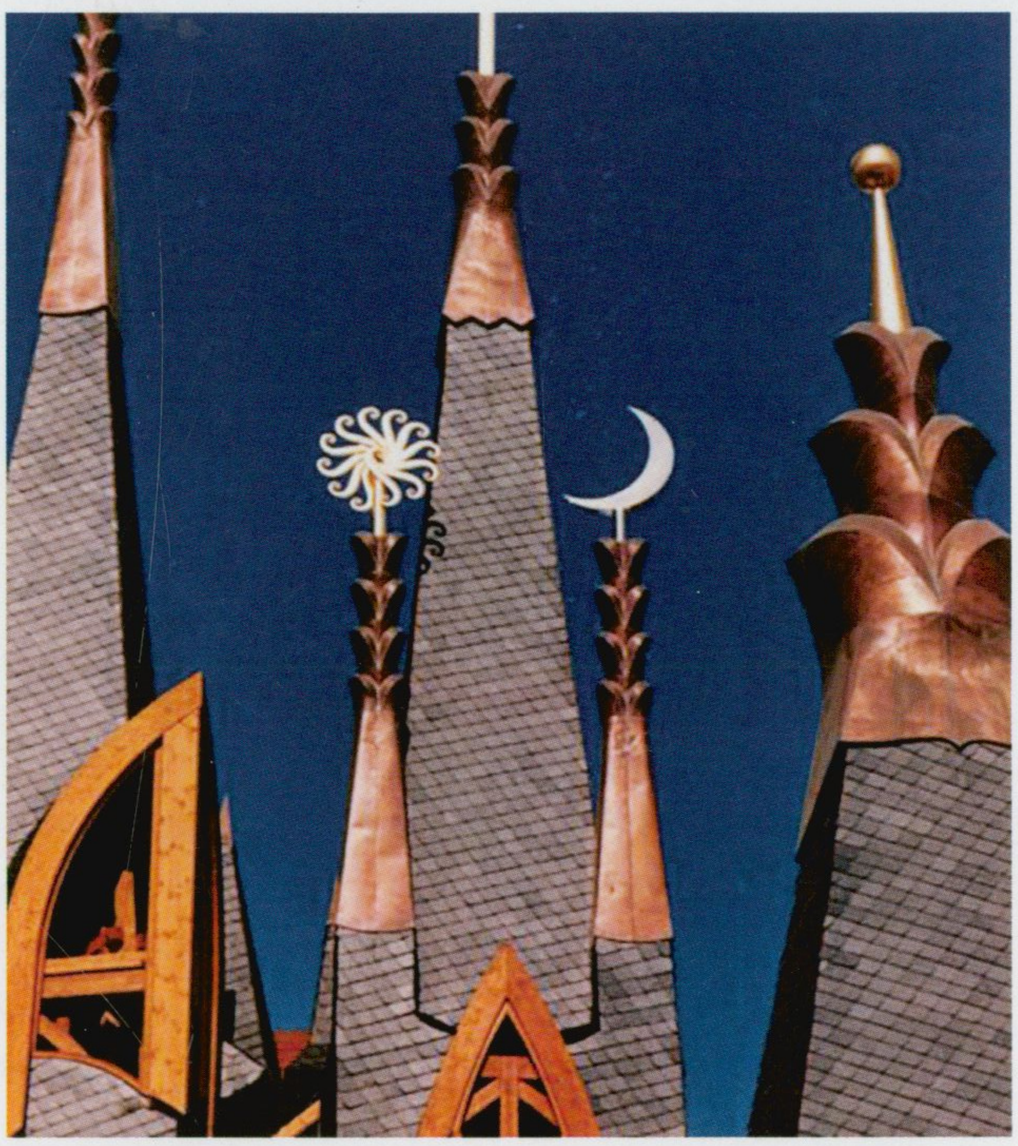
új kéve

AZ ÉSZAKI MAGYAR PROTESTÁNS GYÜLEKEZETEK LAPJA



E z e r s z í n ű a gyógyulás:
gyógyuló elme, szív, idegzet,
felszámolt múlt,
családi béke,
vállalt sors, új és tiszta kezdet.
s naponta fénylőbben ragyog a végcél –
mert született egy gyermek Betlehemben,
egyetlen helyreállt Kapcsolatként
valahol a dolgok gyökerénél.

Karácsony éjszakán
hajnalt ígér az éjfél.

Füle Lajos: Valahol a dolgok gyökerénél (Részlet)

XXIX. évfolyam 4. szám

Stockholm, 2021 december

Dr. PŐCZE ISTVÁN *evangélikus lelkész*
az Egyháztanács lelkészi elnöke
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Mobil: +46–76–627 80 84
E-mail: smapek.parokia@gmail.com

EGYHÁZI TISZTSÉGVISELŐK

HERCZEGHNÉ Dr. JUHÁSZ EDIT
az Uppsalai Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács világi elnöke
országos főfelügyelő
752 67 UPPSALA Herrhagens byväg 56x
Mobil: +46–73–772 68 25
E-mail: hunszkita@gmail.com

Dr. SEBESTYÉN GÁBOR
a Stockholmi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács tagja
emeritus (tiszteletbeli) országos főfelügyelő
126 47 HÄGERSTEN Fastlagsvägen 42/1
Tel: +46–8–184 172 Mobil: +46–73–966 04 75
E-mail: gabor.sebestyen@yahoo.com

TÓTH ILDIKÓ
a Sölvesborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
emeritus (tiszteletbeli) országos főjegyző
294 34 SÖLVESBORG Rektor Dahlsg 4 H
Tel: +46–456–140 37 Mob: +46–73–025 40 14
E-mail: tothildiko41@gmail.com

KEDVEK VERONIKA
stockholmi presbiter, országos jegyző,
hivatalból részt vesz az Egyháztanács ülésein
151 33 SÖDERTÄLJE Doktor Martingatan 6 B
Mob: +46–73–555 41 36
E-mail: verakedvek@gmail.com

LINDBERG BRUSTKERN KATALIN
a Västeråsi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
724 70 VÄSTERÅS Lövhagsgatan 7
Mobil: +46–73–673 59 58
E-mail: csisszancs@freemail.hu

Ifj. VASZI ÁRPÁD
a Helsingborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
254 49 HELSINGBORG Jaktfalsgatan 62
Mobil: +46–76-008 08 76
E-mail: avaszi@yahoo.se

KOVÁCS ANDREA
központi pénztáros
260 50 BILLESHOLM Ivarsgatan 6
Tel: +46–42–284 584 Mobil: +46–70–644 02 49
E-mail: ak@andreakredovisning.se

DEÁK GYÖRGY
a Boråsi Gyülekezet felügyelője
507 54 BRÄMHULT Jutegatan 11
Tel: +46–33–230 307
E-mail: deak.gyuri@hotmail.com

FEKETE JENŐ
az Eskilstunai Gyülekezet felügyelője
633 53 ESKILSTUNA Klarbärsvägen 23
Tel: +46–16–120 039 Mobil: +46–70–920 33 72
E-mail: jeno.fekete43@gmail.com

JORDÁKY BÉLA
a Göteborgi Gyülekezet felügyelője
428 35 KÄLLERED Gamlehagsvägen 19
Tel: +46–31–795 25 02 Mob: +46–70–562 31 08
E-mail: bela.jordaky@telia.com

SÁRKÁNY SÁNDOR
a Halmstadi Gyülekezet felügyelője
312 40 GENEVAD Lillgatan 2
Mobil: +46–70–972 46 78
E-mail: sandorsarkany@yahoo.com

GAAL IMRE
a Jönköpingi Gyülekezet felügyelője
561 48 HUSKVARNA Ollonborrvägen 6
Mobil: +46–70–362 45 72
E-mail: imre.gabriella@telia.com

KOVÁCS KATALIN
a Ljungbyi Gyülekezet felügyelője
341 43 LJUNGBY Olofsgatan 5
E-mail: katicabogar73@gmail.com

Dr. BÉKÁSSY N. ALBERT
a Malmöi Gyülekezet felügyelője
226 57 LUND Skrivarevägen 13
Tel: +46–46–13 83 04 Mobil: +46–70–213 83 04
E-mail: bekassyan@gmail.com

PÉTER CSABA
a Växjöi Gyülekezet felügyelője
a Szeretetszolgálat országos megbízottja
355 73 VÄXJÖ /GEMLA Stationsvägen 7
Mobil: +46–70–454 51 21
E-mail: csaba.peter@hotmail.com

Strängnäs – Magyar mártírok emlékistentisztelete

Tizenharmadik alkalommal tartotta meg magyar mártírokra emlékező istentiszteletét a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösséget alkotó mintegy 13 gyülekezet a Strängnäsi Dómtemplomban, hogy a 22 évvel ezelőtt Jonas Jonson emeritus püspök által alapított Mártírok Kápolnájában lerója kegyeletét az 1958. december 2-án a szamosújvári börtönben kivégzett Sass Kálmán egykori érmihályfalvi református lelkész emléktáblája előtt, egyúttal emlékezvén a hitükért és magyarságukért vértanúhalált halt név szerint ismert, vagy éppen névtelenül meggyilkolt honfitársainkra.

A megemlékezésen hagyományosana részt vett és köszöntötte az egybegyűlteket Magyarország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete dr. Müller Adrien, hasonlóképpen résztvett Hegedűs Béla Stockholmban nemrégiben akkreditált magyar konzul is. Az igényesen összeállított zenei programba beépített önálló orgonaművek és gyülekezeti énekek Pőcze Barnabás harmadéves ev. teológus előadásában hangzottak el; Both Barna ritkaságszámba menő értékes zongoradarabokkal, Práda Sagvik Kinga pedig lelket melengető csodás fuvolajátékával gazdagította az istentisztelet.

Az emlékistentisztelet igehirdetője és a liturgiai szolgálatot végző lelkésze Dr. Pőcze István volt. Tekintettel arra, hogy Molnár-Veress Pál nyugalmazott lelkipásztor az elmúlt esztendőben a járványügyi korlátozások miatt nem tudott résztvenni a rendezvényen, az aktuális könnyítéseket és az alkalmat kihasználva Stockholmba, onnan Strängnäsbe, majd Uppsalába utazott. A mártírok emlékistentiszteletén igehirdetésbe foglalt emlékező és visszatekintő gondolatokkal idézte fel a Svédországban töltött összesen 34 esztendejét, ezen belül is azt a 31 évet, amely idő alatt közösségünk lelkészeként szolgált gyülekezeteinkben, és a mai napig szerkesztője a jövőre XXX. évfolyamában járó Új Kéve című lapunknak.

Sebestyén Gábor emeritus országos főfelügyelő a Szent György lovagrend skandináviai nagypriorja a lovagrend jelenlévő tagjaival együtt koszorút helyezett el a Mártírok kápolnája központi oltárkompozíciója elé, majd virágcsokrokkal és egy-egy szál piros rózsaszállal köszönte meg az emlékistentisztelet minden rendezőjének, közreműködőjének és résztvevőjének a méltó megemlékezést és lelki magasságokba emelkedő együttérzését.



Dr. Sebestyén Gábor, a Szent György Lovagrend skandináviai nagypriorja, Herczeghné dr. Juhász Edit országos főfelügyelő és Gaal András lovagtárs, valamint Práda Sagvik Kinga fuvolaművész útban a kápolna felé



A négy soproni harang szentelése 1864-ben, köztük a (későbbi) Hűségharang (Fotó: Soproni Evangélikus Levéltár)

Hűség és hűtlenség

Sopron és a környező települések lakossága száz évvel ezelőtt népszavazás keretében dönthetett arról, hogy – a Monarchia szétesése, majd a trianoni békediktátum után – Magyarországhoz vagy Ausztriához kíván-e tartozni. Sopronban 1921. december 14-én, a falvakban 16-án került sor a referendumra.

A soproni polgárok többsége a maradás mellett volt, ezért kapta utóbb a település a civitas fidelissima (a leghűségesebb város) címet. A városi legenda szerint a Templom utcai Esterházy-palotában számolták a szavazatokat. Amikor kiszivárgott a hír, hogy Sopron Magyarországnál marad, a harangozó elszaladt, és megszólaltatta az evangélikus templom harangját. Hamarosan a többi templom harangja is megkondult. Amikor Bécsből telefonon érdeklődtek az eredményről, valaki a kagylót az ablakon kitartva közvetítette a harangzúgást: „Uraim, a soproni magyar harangok megadják a választ."

A soproni evangélikusok harangját azóta Hűségharangnak hívják. (A hűség úgy is érthető, hogy az 1864-ben felszentelt négy harangból csak ez maradt meg, a többit az első világháborúban rekvirálták.)

„Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango", „az élőket hívom, a holtakat elsiratom, a villámokat megtöröm" – sok harangon olvasható ez a felirat. A villámok megtörése a természeti katasztrófákra utal, a holtak elsiratása a lélekharangra. A soproni harang az élőket hívta, elsősorban a többségi akarat megvalósulásának megünneplésére, hamarosan pedig templomi alkalomra is: 1922. január 1-jén itt tartották ugyanis azt az istentiszteletet, amelyen a népszavazás eredményéért adtak hálát.

Az országos magyar politika természetesen ezt óriási sikernek tekintette, hiszen ebben találtak némi gyógyírt a trianoni döntés okozta fájdalomra. Már rögtön a békeszerződést követően megfogalmazódott ez a remény. Villani Frigyes báró, külügyminiszteri osztálytanácsos erről így írt akkor: „…talán Sopron és környéke megmenthetők Magyarország számára."

A város evangélikus gyülekezetének vezetői is mindent megtettek a maradás érdekében. A jegyzőkönyvek arról tanúskodnak, hogy a szavazás előtt a presbitériumban mindenkit arra buzdítottak: Magyarország mellett szavazzanak. Külön érdekesség, hogy ez a bejegyzés németül szerepel (mert azt mindenki

értette), csupán a határozat áll magyarul: „Az egyháztanács felügyelő úrnak ezen a hazánkhoz és evangélikus vallásunkhoz való rendületlen hűségre felhívó lelkes felszólalását éljenekkel honorálja és ez alkalommal is egyhangúlag tanúbizonyságot kíván tenni arról, hogy a magyar hazához és egyházunkhoz ragaszkodik."

Aligha vitatható, hogy a városban jelentős tényezőnek számító evangélikus gyülekezet vezetésének ez a határozott útmutatása is hatással volt a népszavazás eredményére. Számukra ugyanis nem egyszerűen az volt a tét, hogy a város Magyarországé marad-e, hanem hogy a gyülekezet továbbra is a magyarhoni evangélikus egyházhoz tartozik-e. Ezzel együtt igaz lehet a korabeli mondás, amely szerint Sopronban még „a nyelvet nem ismerő is matyarnak mondta magát".

A december 23-i presbiteri ülésen már büszkén jelenthette Zergényi Jenő felügyelő: „Egyházközségünk továbbra is tagja marad magyarhoni evangélikus egyházunknak", majd megfogalmazza meggyőződését, hogy a gyülekezet minden tagja „hazafias érzelemmel híven részt vett a győzelem megszerzésében". A vonatkozó jegyzőkönyvi bejegyzés ezzel a mondattal zárul: „Az egyháztanács az elért győzelem feletti örömét lelkes éljenekkel fejezi ki."

A népszavazáson részt vevő soproniaknak több mint 72%-a szavazott Magyarország mellett. Tárgyilagosan kell szólni arról is, hogy a környékbeli települések többségében viszont más volt az eredmény, és egyebek mellett éppen az olyan evangélikus többségű falvak, mint Ágfalva, Balf, Bánfalva és Harka szerettek volna Ausztriához tartozni. Miközben a magyar történelmi emlékezet joggal büszke a soproniak – beleértve az ottani evangélikusok – döntésére, nem szabad más közösségeket kárhoztatni azért, hogy demokratikus jogukkal élve ők másként szavaztak. Attól még ők is hű állampolgárok és jó keresztények, tiszteletre méltó evangélikusok maradtak.

Rájuk azért is szeretettel kell gondolni, mert negyedszázaddal később, a második világháborút követően a teljesen értelmetlen kollektív büntetés jegyében többségüket kitelepítették az országból. Ekkor már nyoma sem volt a demokráciának, így természetesen népszavazást sem tartottak. Egyszerűen csak bevagonírozták őket. Ágfalva akkori evangélikus lelkésze, Pusztay László ezt mondta nekem 2000-ben egy interjúban: „Voltak, akik könnyes szemmel szorongatták a kezemet, és köszönték a vigasztaló szót. Nehéz volt. Az egyik vagonban a magyar himnuszt énekelték. A harangok is szóltak, azok is siratták az ágfalviakat."

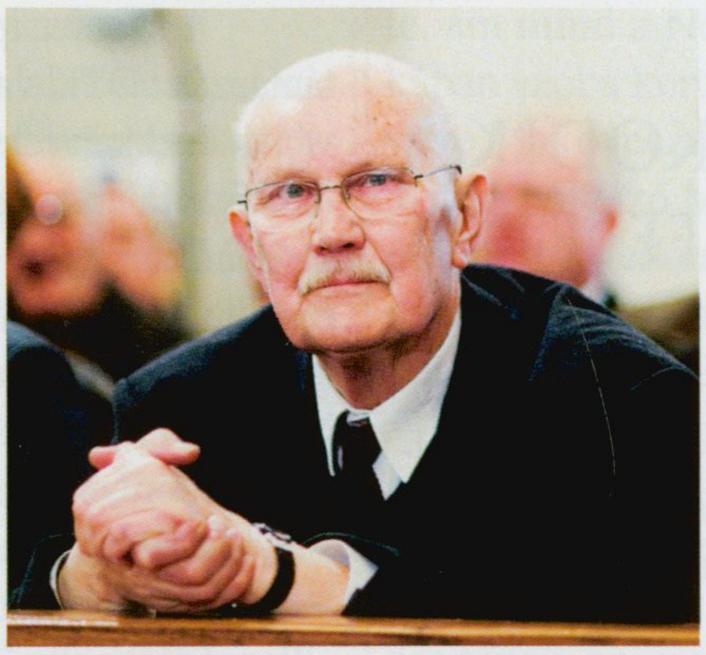
A történet sajnos úgy teljes, hogy a soproniak hiába szavaztak Magyarországra, „jutalmul" 1946-ban az ottani német evangélikusokat ugyanúgy kitelepítették, mint a környező települések gyakran magyar érzelmű németjeit.

Itt is, ott is szólt a harang. Az egyik esetben a polgárok hűségéért, a másikban a haza hűtlensége miatt.

Fabiny Tamás



A soproni Hűségkapu. A kapu fölött látható szoborcsoport Kisfaludy Strobl Zsigmond alkotása. Hungáriát ábrázolja, körülötte Sopron polgárai, amint kinyilvánítják hűségüket.



Tíz éve hunyt el Makovecz Imre

A történelem nagy alkotásait örök béke lengi körül, ahogy Makovecz Imre műveiből is a kiengesztelődés árad – méltatta a Kossuth-díjas, Corvin-lánccal kitüntetett építészt Orbán Viktor miniszterelnök. Makovecz Imrét a budapesti Farkasréti temetőben helyezték végső nyugalomra; a nemzetközi hírű alkotót életének 76. évében, 2011. szeptember 27-én érte a halál.

„Hogyan is halhatna meg az, aki halhatatlan, hogyan is hagyhatna itt az, akinek lépten-nyomon belebotlik az ember az épületeibe": a Puskás Akadémia kollégiumba, a katolikus egyetem auditóriumába vagy éppen Csíksomlyóban? – tette fel a kérdést az Erdő Péter esztergom-budapesti érsek által celebrált katolikus gyászszertartás után elmondott beszédében a kormányfő.

Orbán Viktor emlékeztetett: Makovecz Imrét sohasem lehetett tolakodni vagy kérkedni látni, mellette állva nyilvánvaló volt: csak a középszer törtet. Úgy fogalmazott: „Láttuk, ahogy méltósággal vársz, ha nem a te időd járja, láttuk, hogy nem hajolsz meg a tovatűnő évek sürgetésétől, sem a hatalom szavától, sem az anyagi teher alatt."

Mint hozzátette, ezért is volt természetes, hogy Makovecz Imre „az örök mércéhez igazította, és soha sem volt hajlandó mézbe mártani szavait", sem hízelgés, sem fenyegetés hatására.

Az építőművész közéleti emberként a magyar politikának is korszakos alakja lett, aki nélkül Magyarország sohasem talált volna önmagára, nem állt volna a saját lábára – emelte ki a kormányfő, aki köszönetet mondott Makovecz Imrének egyenes, kertelés nélküli beszédéért. „Nem felejtjük: a haza nem eladó, az ördöggel nem cimborálunk, a küldetésben nincs alku" – mondta.

Orbán Viktor hangsúlyozta, noha Makovecz Imre testi valójában már nincs köztünk, aki azt állítja, meghalt, nem tudja, mit beszél.

Nagy Ervin országos főépítész búcsúztató beszédében azt hangsúlyozta, hogy Makovecz Imre a világ egyik legnagyobb építésze volt, akit az egyetemi professzortól az egyszerű emberig mindenki ismert. Hozzátette: ismerték, mint építészt, mint hazafit, mint templomépítőt és úgy is, mint a nemzet lelkiismeretét, aki mindig szót emel, ha kell, aki mindig ott van, ahol nagy a baj, szakad a gát.

Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia ügyvezető elnöke ugyancsak utalt rá beszédében, hogy Makovecz Imre és építészcsapata a vörösiszap-katasztrófát követően a fedél nélkül maradtak segítségére sietett. Az ügyvezető elnök Makovecz Imre emberi példájának nagyszerűségét emelte ki.

Dévényi Sándor, a Kós Károly Egyesülés elnöke azt mondta: azzal a hatalmas örökséggel kell gazdálkodnunk, amelyet Makovecz Imre ránk hagyott. Szerinte mindenekelőtt be kell fejezni a megkezdett épületeit: a dobogókői házat, a makói fürdő grandiózus együttesét. A meg nem épült tervekkel kapcsolatban azt mondta: biztos, hogy előbb-utóbb azokat is megépíti valaki. Amit azonban igazán nehéznek nevezett, az több mint építészet: a szellemi örökségének folytatása.

Makovecz Imrétől hosszú sorokban vettek búcsút barátai, pályatársai, tisztelői a Farkasréti temető általa tervezett ravatalozójánál, temetésén is több ezren jelentek meg, hogy utolsó útjára kísérjék a neves építészt.

A gyászolók között megjelent mások mellett Kövér László házelnök, Réthelyi Miklós nemzeti erőforrás miniszter, Hende Csaba honvédelmi miniszter, Tőkés László és Barsiné Pataky Etelka EP-képviselők, Rétvári Bence, a KDNP alelnöke, Pálffy István, a KDNP frakciószóvivője, Nagy Gábor Tamás (Fidesz) országgyűlési képviselője és Szűrös Mátyás volt szocialista politikus, Jankovics Marcell, a Nemzeti Kulturális Alap leköszönő elnöke, Vizi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia volt elnöke, Finta József építész, Jókai Anna író, Kányádi Sándor költő, Kerényi Imre rendező, Melocco Miklós szobrász.

(Az Internetről)

AHOL A PÉNZ URALKODIK A SZAKRÁLIS VILÁG FELETT

Negyven évig „magyarként ‚nigger' állapotban kellett élnünk" – adott hangot a pártállami rendszer iránti gyűlöletének Makovecz Imre a Ring Magazinnak adott 1992-es interjújában.

Míg az elhunyt művészt építészként eredetiségéért még kritikusai is elismerték, politikai szerepvállalásainak megítélése sokkal ellentmondásosabb volt. Pedig azok sem nélkülözték az eredetiséget és kellően hatásosak is voltak. Ezekből elevenítünk fel néhányat.

KGB, CIA – 1956

Makovecz politikai öntudatra ébredése az 1956-os forradalomhoz kötődik. Az akkor 21 éves műszaki egyetemi hallgató számára „a felnőtt élet október 23-ával kezdődött és november 4-én teljesedett ki. A férfikor tehát leveretéssel és megaláztatással indult" – vallotta.

1997-ben az Új Dunántúli Naplóban kifejtett véleménye alapján Makovecznek később sem sikerült megemészteni az akkor történteket. Szerinte ´56 „meglepetés volt a Nyugat számára. Nem az eleje, mert abban nagyon benne volt a KGB és a CIA, hanem az, amikor kiderült, hogy a magyar népnek elege van, s képes szembeszállni az orosz hadsereggel".

A műegyetem elvégzése után három évet gyakornokoskodott nagy tervezőirodákban, majd kisebb műhelyekben dolgozott. Később azt mondta, azért, mert Budapesttől távol „kevésbé igazgat a fortélyos hatalom", de Makovecz egészen a hetvenes évekig nem számított politikai üldözöttnek. 1969-ben Ybl-díjat kapott, és hogy egyáltalán nem volt „vonalas", egy orosz származású asszonynak mondott, később felidézett mondata is bizonyítja: „a szocializmus megvalósulásának akadálya itt, Magyarországon elsősorban a szovjet megszállás".

Szemben az agyafúrt falurombolással – a hetvenes-nyolcvanas évek

A törés 1971-ben következett be nála, amikor a kormány elfogadta a Városépítési Tudományos és Tervező Intézetnél (VÁTI) készült Országos Településhálózat-fejlesztési Kerettervet (OTK). Az éppen ebben az évben a VÁTI-nál kezdő Makovecz és néhány ismerőse a Népművelési Intézetben összeálltak, és a következő tizenöt évben Zalában, Somogyban, a Jászságban faluházak építésével igyekeztek küzdeni az ellen, amiről Makovecz később azt mondta: olyan, mint Ceausescu falurombolási terve, csak sokkal agyafúrtabb.

A szovjet iparosítási politikán alapuló és rosszul alátámasztott OTK valóban nem volt egy sikertörténet (a nyolcvanas években jelentősen módosították is), de az építész véleménye talán mégis túlzó. Szerinte ez a „KGB által vezérelt katonai koncepció volt" azért, hogy a magyar lakosság elöregedjen és szétszóródjon. „Mindent megtettek azért, hogy a munkás intelligenciaszintje a lehető legalacsonyabbra süllyedjen" – közölte 1992-ben. Az ezredforduló után is úgy vélte, „egy embertípus kidolgozásának szisztematikus, tervszerű akciójáról volt szó. Ezt nem hülye emberek gondolták ki".

Noha Makovecz később azt mondta, tevékenységét „illegalitásban" végezte, a „KGB katonai koncepciója" ellen küzdő építésznek a karrierje nem tört meg, bár egyáltalán nem volt szokványosnak mondható. Ő ugyanis nem valamelyik nagy tervező irodában dolgozott, hanem 1977-81 között a Pilisi Állami Parkerdőgazdaságnál tervező építész volt. Később megalakította a Makona Tervező Kisszövetkezetet, és számos építészhallgatónak a mestere lehetett.

Lakitelekről Piliscsabára – a rendszerváltás

Falusi építészeti tevékenysége közben egy minisztériumi megrovást is kapott, és ezért hívták meg 1987. szeptember 27-ére Lakitelekre, az MDF alakuló ülésére. A népi mozgalomból is táplálkozó Magyar Demokrata Fórum kulturális holdudvarába szervesen illeszkedő Makovecz (aki jó barátja volt például Csoóri Sándornak) még a nyolcvanas évek végén indította el azt a projektet, amely Antall József támogatásával végül a rendszerváltás után valósult meg. Ekkor ugyanis a piliscsabai orosz katonai bázis területén az ő tervei alapján épült meg a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, amely ma is a magyar jobboldal intellektuális bázisának számít.

Szellemi inerciájáról így beszélt a Ringnek: „egy személyekből álló vonulathoz tartozom. Testvéreim és rokonaim: Kondor Béla, Nagy László, Latinovits Zoltán (...) azok a sűrű, nehéz közegek tartoznak hozzám, amibe ők belehaltak". Ám az MDF-kormányt támogató Makovecz ennél mondott akkoriban még furcsábbakat is. A Csurka-féle Magyar Fórum hasábjain azt kiáltotta világgá: „Szent István-i gondolatok irányítanak".

Bújt az üldözött – a kilencvenes évek

Makovecz Imre '90-es évekbeli közszerepléseit végig áthatotta a folyamatos üldözöttségre panaszkodó művész túlzó mártírtudata. Mindez a Magyar Művészeti Akadémia megszervezésével és a sevillai világkiállítás magyar pavilonja körüli viharokkal kezdődött.

Az 1992-ben létrehozott Magyar Művészeti Akadémiával kapcsolatban már az alapítás után egy évvel komoly ambíciókat táplált. „A Magyar Művészeti Akadémia olyan közjogi méltóság lehetne, amelyiknek módja van a magyar egyetemeken, főiskolákon folyó oktatást befolyásolni" –

mondta 1993 augusztusában a Magyar Nemzetnek.

Az önálló művészeti akadémia megalakításának előzménye az MTA kibővítésére irányuló kezdeményezés volt közvetlenül a rendszerváltás után. Ekkor, Kosáry Domokos akadémiai elnöksége idején vetődött fel, hogy az MTA-t irodalmi szekcióval bővítsék ki. Az elnök erről tárgyalt is a rendszerváltó pártok holdudvarába tartozó olyan személyiségekkel, mint Csoóri Sándor és Konrád György. Ám mielőtt a Széchenyi Művészeti Akadémia megalakult volna, Makovecz 1992 elején egy huszárvágással életre hívta az „ellen-akadémiát", amelynek elnöke ő maga lett. A Demokratának 1997-ben az állította, a történtek őt magát is váratlanul érték.

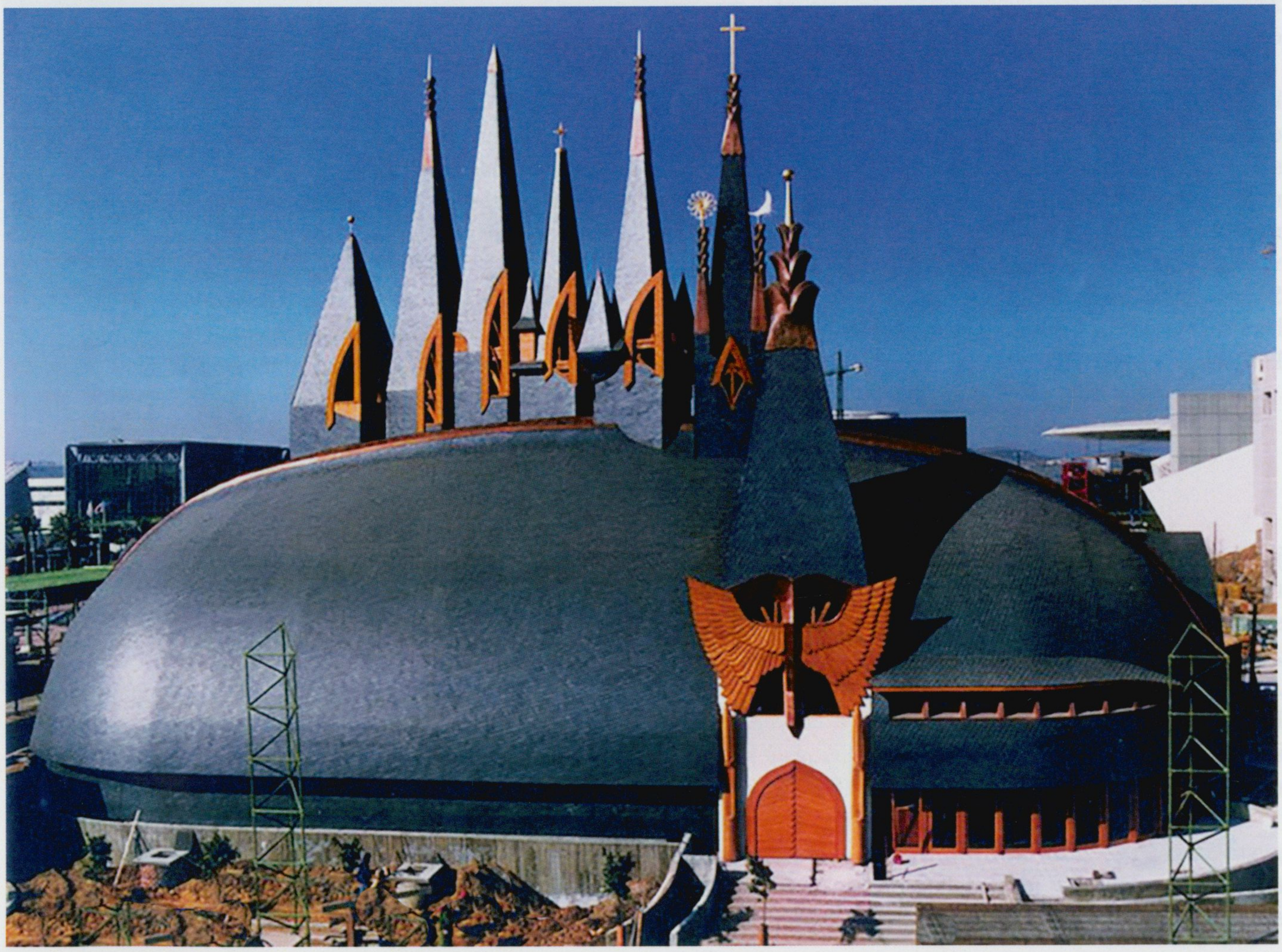
Az új akadémia megalakulása mindenesetre szakadást idézett elő a magyar művészeti életben – az MTA-n belül ugyanis mégiscsak létrejött a Széchenyi Művészeti Akadémia; alapítói között Mészöly Miklóssal és Konrád Györggyel.

A PAVILON ÉS A MAGYAR CSODA

Makovecznek a magyar építészszakmán belüli – az első és voltaképpen egyetlen – igazi konfliktusa az 1992-es sevillai kiállítás magyar pavilonja miatt robbant ki. A pavilonra kiírt pályázatot Janáky István Lepkeháza nyerte, ám mind a Németh-, mind az Antall-kormány időszakában szóba került, hogy a pályázati eredményt semmibe véve Makoveczet bízzák meg a pavilon megtervezésével. A nem pályázó Makovecz először 1990 májusában nemet mondott a felkérésre, ősszel azonban mégis elvállalta a megbízást – nem törődve a Janáky kigolyózása miatt háborgó építészszakma tiltakozásával.

Az önmagát Magyarországon folyamatosan, még a jobboldali kormányok idején is „üldözöttnek" tekintő Makovecz egyenesen „csodaként" tartotta számon a sevillai pavilon történetét. „A sevillai pavilon annak a csodának az eredménye, hogy Magyarországon az előmunkálatok ellenére az MDF nyerte meg a választásokat. (...) A kilencvenes évek elejének magyar választása csoda erejével hatott, s ennek a meglepetésnek köszönhettem azt, hogy megtervezhettem a magyar pavilont" – mondta az Új Dunántúli Naplónak 1997-ben.

Sevilla ide vagy oda, a permanens üldöztetéstudat már a '90-es évek első felében megjelent nyilatkozataiban. „Magyarországról gyakorlatilag kiszorultam (…) mivel a mostani kormányzó erők számára megbélyegzett ember vagyok, építési engedélyt csak borzasztóan nehezen tudok szerezni (…) túlzás nélkül mondhatom, nehezebb sorsom van most, mint valaha a Kádár-rend-



szerben" – mondta a Magyarország című hetilapnak 1994 decemberében, a Horn-kormány első évében. Politikai üldözöttségtudata később is megmaradt. „Nem hiszek a politikában. Ma már. Itt, Magyarországon. Ahol egy Horn Gyula vagy egy Göncz Árpád vezethet egy országot. Ahol szétbomlasztják a nemzetet" – nyilatkozta a Demokratának 1997 elején.

Orbán jobbján – az ezredforduló

1997-ben, a Fidesz mellett szorosabban is bekapcsolódott a pártpolitikába. Ez év augusztusában alakította meg a Nemzeti Egység Mozgalmat (NEM), amely derekasan kivette a részét az 1998-as választási kampányból és segítette Orbán Viktor első hatalomra jutását. A mozgalom elsődleges és egyáltalán nem titkolt célja az volt, hogy nyomást gyakoroljon az akkoriban szétforgácsolt jobboldali ellenzékre az összefogás érdekében. A NEM-ről Makovecz a Demokratában 1998 áprilisában beszélt hosszan. Az interjúban sajátosan támogatta meg az Orbán Viktornak azóta is oly kedves jobboldali egységen alapuló stratégiáját. „Magyarországon szükségállapot van. Nem képzelhető el továbblépés a szétforgácsolódott jobboldali ellenzék egysége nélkül. A külföldi hírszerzés paradicsoma vagyunk. A feketegazdaság elképesztő méreteket öltött". Vagyis a jobboldal homogenizálódása – a „szükségállapotra" való tekintettel – nemzeti érdek.

1998 októberében, a jobboldali győzelem után Makovecz azt mondta a Napi Magyarországnak, hogy a NEM eredeti céljaként a szocialisták egy részének integrálása is szóba került, de a meghívott baloldali vezetők nem jelentek meg a mozgalom havi rendezvényein. Csurka István sem ment el, de a Fidesz, az FKGP, az MDF és egyes MIÉP-es vezetők igen. Világosság vált előttünk, hogy az MSZP–SZDSZ-kormány nem Magyarországon érzi magát, hanem bennszülöttek által lakott területen, ahol hatalmat és vagyont kell szerezni a rendelkezésre álló négy év alatt."

Kommunista hatalomátvétel után – a nyolc szocialista esztendő

A 2002-es kormányváltás után Makovecz és tizenöt jobboldali értelmiségi indította útjára a Szövetség a Nemzetért Alapítványt (SZNA), mintegy az Orbán Viktor felhívására szárba szökkent polgári-körös mozgalom ernyőszervezeteként. A SZNA tulajdonában állt a Polgárok Háza Kht. is. A később nonprofit cég üzemeltette a fővárosi VIII. kerületi Polgárok Házát és a Fidesz 2006-ban nyitott webáruházát is. Makovecz saját halála esetére Orbán Viktort jelölte ki a nonprofit szervezet alapítói jogainak gyakorlójává.

2004-ben a Demokratának Makovecz Második Magyarországot vizionált, amelyet „az elnyomott tetterő szül majd meg, amely egy idegenlelkű, propagált és hazug országgal áll szemben". Véleménye szerint 2004-ben a baloldali kormányzás alatt épp olyan kifosztott és kisemmizett állapotban volt a magyarság, mint a török hódoltságot követően. Ugyanebben az évben, ugyanitt új hasonlatot talált: „ugyanaz a helyzet, mint 1948-ban, a kommunista hatalomátvétel után".

Makovecz 2006-ban is a Fidesztől várta az „igazi rendszerváltozást", azt várta, hogy túllép a gazdasági, politikai elit érdekképviseletén, mivel a polgári körök tagjai „nem megélhetési politikusok, hanem olyan emberek, akikben van ambíció és tenni akarás".

Az is igaz, hogy az első Orbán-kormány idején – egyelőre még – nem kapott állami megbízást, és lojalitása is mindig inkább Orbán Viktornak szólt, mintsem a Fidesznek. „Én tehát nem a Fideszre, hanem Orbán Viktorra esküszöm föl. Ha engem kérdeznének, azt mondanám: kormányzói jogokat kell adni neki – különben nem lehet fölemelni az országot" – mondta a Heti Válasznak tavaly.

Bár a radikalizmus lelkes híveként 2003-ban még örömmel fogadta a Jobbik létrejöttét, ami befogadta a MIÉP-ből kiváltakat, 2006-ban a Heti Válasznak adott interjúban az „egy a tábor egy a zászló" jelmondata jegyében már szigorúan elhatárolódott a Jobbiktól, amely szerinte csak a nemzeti oldal szétaprózására törekedett.

Elmondása szerint hajlott kora miat nem állt „engedetlenségi mozgalom" élére, egy kisebb csörtére azonban még volt ereje Vona Gáborral, amikor nem engedte felszólalni a jobbikos politikust egy Kossuth-téri rendezvényen. „Nekem elég információm volt arról, hogy milyen megbízásból nyomják kockázatmentesen a radikális szöveget. A cél egyértelmű: megosztani a nemzeti oldalt, nehogy a Fidesznek kétharmada legyen. És sikerülni is fog nekik, sajnos: vidéken eszik a szövegüket" – nyilatkozta a konfliktusról a Heti Válasznak.

Kormányváltásra készülve – 2009

2009 áprilisában egy a Demokratának adott interjújában – igazodva a kötcsei Orbán-manifesztó centrális erőtér kialakítására törekvő retorikájához – a „magyarság felszámolására irányuló" trükknek tekintette a jobb- és a baloldal fogalmát. „Engem jobboldalinak és szélsőségesnek tartanak. Hol dolgozom? Honnan kapom a megbízásokat? Nem a fővárosból, hanem az elhagyott és tönkretett vidékről. Ha valaki olyan területen tevékenykedik, amelyet a hatalom elhanyagol és felszámolásra ítél, az nem jobboldali, hanem baloldali."

„Orbán Viktor (...) személye az egyetlen reményünk" – jelentette ki. Elszámoltatást követelt, amikor az újságíró rákérdezett, hogy az nem esetleg a független igazságszolgáltatás dolga lenne-e, közölte: „az igazságszolgáltatás most sem független".

Amikor az újságíró Gyurcsányt citálta, Makovecz a következőképpen reagált: „Gyurcsánynak egyetlen mondatára sem vagyok hajlandó reagálni. Csak cselekedetekkel.

Elég volt a beszédből. Cselekedetekre van szükség (...) amilyenekre ön és az olvasók is gondolnak."

Miért volt mérges Makovecz?

„Mégis honnan a leküzdhetetlen makoveczi düh, indulat, frusztráció? Makovecz saját bevallása szerint is kettős világban él. A lehetett volna és a megvalósult világában. Ez a tudathasadás pedig számára az 1956-os forradalom bukása óta áll fönn változatlanul. Vagyis az idősödő Makovecz Imre is azon ´56-osok közé tartozik, akik úgy vélik, hogy a rendszerváltás során ´56-ot valakik, valamiért elsikkasztották. Ezek a valakik pedig egyetlenegy jól szervezett, nemzetközi társaság, akik hol aufkléristaként, hol kommunistaként, hol a globális kapitalizmus képviselőiként jelennek meg; mindig ugyanazok, csak más jelmezben"' – vélte az építész írásaiból készült könyvek alapján a Magyar Narancs 2002-ben.

Kifejtette, hogy a „demokrácia csődjét éljük", mert „az a világ, ahol a pénz uralkodik a szakrális világ felett, halálra van ítélve. Tarthatatlan, hogy Magyarországon elvegyék a fiatalok kedvét a családalapítástól. Nem az az élet lényege, hogy homoszexuálisnak legalább olyan jó lenni, mint heteroszexuálisnak. Nem az a lényeg, hogy egy homoszexuális házaspár gyereket fogadhasson örökbe. A férfi és a nő két külön princípium, és a kettő együtt adja azt az univerzális egységet, ami a mindenség lényege, amely maga a Teremtő".„Ki kell mondani: a nemzetközi pénzvilág nem elégedett Trianonnal, ezt a maradék országot is igyekszik felszámolni" – közölte egy oldallal odébb.

Révbe érő közéleti pálya

A 2010-es választásokon a Fidesz-KDNP kétharmada az ő ügyének győzelmét is jelentette, sőt halála előtt – legmerészebb, már idézett 1993-as álmait is túlszárnyalva – még az új Alkotmányba is „bekerült". Szakmai körök meglepetésére a kormánypárti többségű törvényhozás a Magyar Tudományos Akadémia mellett Makovecz Imre zömében jobboldalinak tartott művészeket tömörítő szervezetét, a Magyar Művészeti Akadémiát részesítette alkotmányos védelemben és költségvetési támogatásban, ezzel mintegy beteljesítette az idős építész többször véglegesen meghiúsulni látszott álmát.

FACEBOOK



Csíkszereda - a Millenniumi templom belső tere



Pesterzsébet református temploma. Budapest első Makovecz Imre által tervezett temploma, mely tíz évvel halála után épült meg.

Minden új templom bástya a nemzet szabadságáért és nagyságáért folyó küzdelemben

A magyarok csak keresztényként maradhatnak meg és minden egyes új templom bástyát jelent a nemzet szabadságáért és nagyságáért folyó küzdelemben - mondta Orbán Viktor miniszterelnök a pesterzsébeti református Összetartozás-templom felszentelésén.

A kormányfő az ünnepi istentiszteleten köszöntőjében úgy fogalmazott: „mi magyarok ezer éve templomépítő nemzet vagyunk", és Szent István idején rajtunk kívül ezt még sokan elmondhatták magukról. Szerinte azonban ma más időket élünk: nem egyre több, hanem egyre kevesebb templomépítő nemzet van Európában.

Úgy vélte: Nyugat-Európa ma a „kulturális és civilizációs talaj- és egyensúlyvesztés fázisában" van, a nagy történelmi szerep és küldetés, amit a keresztény-keresztyén európai civilizáció az elmúlt 500 évben betöltött, most gyengül és szertefoszlik, feladta a küldetéstudatát, kulturális és szellemi örökségét, egyszerűen eldobta a jövőjét.

„Ilyenkor eszembe jut, hogy hányan és hányszor akartak bennünket felzárkóztatni oda, ahol ma már nem építenek templomokat, csak mecseteket" - jegyezte meg.

Ugyanakkor hangsúlyozta: a magyarok nem akarnak „sem letérni, sem lesodródni" arról az ösvényről, amelyen ezer éve járnak, de ez akkor lehetséges, ha belátják, hogy az államnak és az egyházi közösségeknek együtt kell működniük.

Emlékeztetett: ezt az együttműködést az alaptörvény is szentesíti, amikor kimondja, hogy Magyarország alkotmányos önazonosságának és keresztény kultúrájának védelme az állam minden szervének kötelessége. A keresztény alapokon álló demokráciában az államnak nemcsak feladata, de kötelessége is a hagyományos közösségekért felelősséget vállalni, a családtól a gyülekezeteken át a nemzetig - értékelt.

„Történelmünk arra tanít, hogy a magyarok csak keresztényként maradhatnak meg. Határok közé zárt ország, de határtalan lélek: ez Magyarország. Nem csak templomépítő nemzet vagyunk, hanem, hogy megmaradjunk, templomépítő nemzetnek kell lennünk. Minden egyes új templom bástyát jelent a nemzet szabadságáért és nagyságáért folyó küzdelemben" - jelentette ki.

Ezért – folytatta – 2010 óta Magyarországon, a Kárpát-medence magyarlakta területein 150 új magyar templomot építettek és több mint háromezer hazai és külhoni templomot megújítottak.

Orbán Viktor beszédében úgy fogalmazott: „erős

hete" volt a magyar reformátusoknak, hiszen múlt vasárnap a Svábhegyen református óvodát avattak, szombaton a református fellegvárban, Sárospatakon egyetemet alapítottak, ma pedig templomot avatnak. A templom annak a jele, hogy bízunk Istenben, és ezért hittel tekintünk a jövőbe. A templomaink világítótornyok, amikor új épül, növekszik a fény a világban - hangsúlyozta.

A miniszterelnök méltatta az új templom felépülésében vállalt szerepéért Bagdy Emőke szakpszichológust, aki a legnagyobb magánadománnyal támogatta az épület megvalósulását. Szólt Makovecz Imre építészről, aki – mint mondta – „élete alkonyán megálmodta a templomot", és Dósa-Papp Tamás építészről, aki folytatta és kidolgozta mestere terveit. A kormányfő méltatta a helyi közösség erejét is, mert – jegyezte meg – az épület annak hírnöke is, hogy létezik Pesterzsébeten egy olyan református gyülekezet, amely hisz a saját jövőjében.

A hálaadó istentiszteleten Balog Zoltán, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkészi elnöke kiemelte: a templomépítők és a templomban szolgálók felelőssége, hogy „hívjanak", hogy előkészítsék Isten és ember találkozását. Amikor azonban Isten megjelenik, akkor félre kell állniuk, mert akkor már csak Isten számít.

Úgy fogalmazott: „bennünket reformátusokat az kell hogy jellemezzen, hogy hátra tudunk lépni, vissza tudunk vonulni, amikor a találkozás Isten és ember között megtörténik".

Balog Zoltán igehirdetésében a jeruzsálemi templom felszentelésének történetét magyarázta. A Krónikák második könyvének elbeszélése szerint a templomszenteléskor az „Úr házát felhő töltötte be", és a szertartásra felsorakozott papok a felhő miatt nem tudták szolgálatukat végezni.

A református püspök megjegyezte: a történet némiképp ironikus tanítása, hogy Isten jelenléte a templomban nem a szertartás vagy az igehirdetés automatikus következménye, előfordul, hogy az egyházi rutin inkább akadályozza azt. Ezért az első templom felszentelésekor a szentlélek „kicsit félretolta" a lelkipásztorokat, hogy az emberek vele való találkozása „igazi, belső megrendülés legyen".

Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke köszöntőjében arról beszélt: a pesterzsébeti gyülekezet a névadással jelzi, hogy az erdélyi bözödújfalusi összetartozás templomának kíván testvére lenni.

Felidézte: Bözödújfalu, a Marosvásárhelytől 22 kilométerre lévő település a 80-as évek közepén lett a Ceausescu-féle falurombolás áldozata. A falut, amelyben katolikusok, unitáriusok, székely szombatosok, görög katolikusok és reformátusok laktak alig 200 házban, elárasztották vízzel. A házak eltűntek, de a falu templomainak tornyai még sokáig kilátszottak a vízből, mielőtt ledőltek.

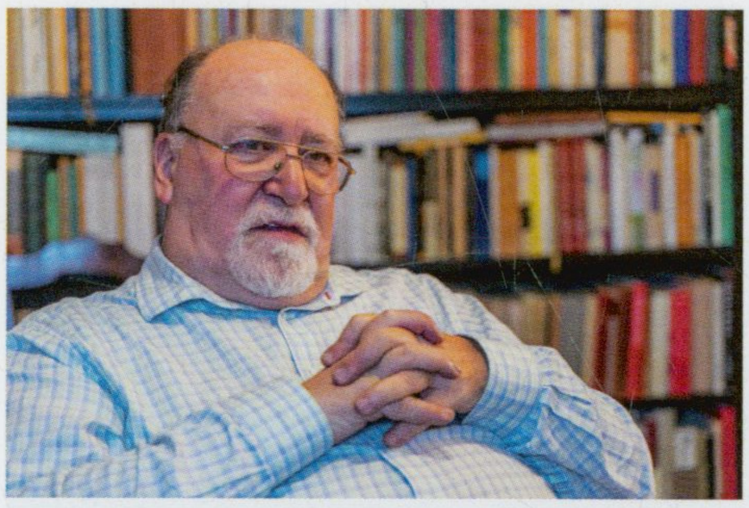
Az egykori lakosok évente visszajárnak, 2020-ban pedig elhatározták, hogy visszaépítik a tó közepén az egykori katolikus templom tornyát a megmaradás és az összetartozás szimbólumaként.

Bagdy Emőke klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta, egyetemi tanár, aki gyűjtést szervezett a templomépítésre, elmondta, sok ezer ember adományozott függetlenül felekezeti hovatartozásuktól országszerte és a határokon túl is. A 20. kerületi Mátyás király téren felépült templom terveinek vázlatát Makovecz Imre Kossuth- és Ybl Miklós-díjas építész készítette, a terveket tanítványa, Dósa-Papp Tamás dolgozta ki. A templom alapkövét 2018-ban tették le, az építkezést 2019-ben kezdték el.

https://kormany.hu



Kakasd: Faluház



Szabad-e még a karácsony?

Advenio, advenire, adveni, adventum – az eljönni ige négy szótári alakja. Ebből könnyen felismerni az advent szó forrását, eredetét. Ez pedig a karácsonyra utal, az egyházi év kezdetére és az eljövő ajándék-osztó karácsony ünnepére. Amit neveztek az ideológiai diktatúrás időkben – nem Romániában, természetesen, ahol hivatalosan nem volt karácsony a szocializmus országlása korában, hanem mondjuk Magyarországon, afféle kádári kompromisszumként, elviselhetőbbé tételként (56-ért jóvátételként?!!) a szeretet ünnepének.

Jó kis elnevezés, nincs vele semmi baj, csak elfedi a lényeget, a kereszténységet, az európai középkori-újkori kultúra egyik lényeges, ha nem éppen a leglényegesebb összetevőjét. Ha már most visszahátrálnánk az időben, kiderül, hogy a karácsony – a fény születésének ókori ünnepe – az év fordulója, a jóval korábbi csillagászati megfigyelésekkel, a csillagidővel, a Mithras-kultusszal tart szoros kapcsolatot, összefügg azzal, és akkor már ott az egész világunk gyökérzete, a közös érzés, amely e földrész (avagy tágan értelmezett mediterráneum) lakóit és szomszédait, letelepedett vendégeit, a beolvadtakat és a különösségüket őrzőket legalább három évezrede összekapcsolja a Kelettel, Egyiptommal, a Biblia forrásvidékével, önmagával nem utolsósorban.

E kis művelődéstörténeti kitérő feltétlenül szükséges annak felmérésére, amit az Európai Unió tervezetként kiszivárogtatott, amit túlbuzgó hivatalnokai az egységesítő, nivelláló elmosogató buzgalmukban kimódoltak, amivel lemosnának Európa lakóiról – a nagyon régen itt honosokról – minden sajátos jegyet, karaktert, díszt, meggyőződést, hitet, stílust, sajátosságot.

Holott másfelől állandóan a változatosságot, a diverzifikálást, a sokszínűséget, a multikulturalitást mondják, sulykolják, dicsőítik, állítják követendő útiránynak, érvényesülési módozatnak, célnak, eszköznek és javallott/kötelező magatartásnak.

Az ellentmondás feloldására facsaratos fafejű hivatalnokok javasolják, hogy ne mondjunk karácsonyt – mi, nem keresztények és keresztények, hívők és ateisták, elekrorolleresek és gyalogpaszulyok, hanem legyenek téli ünnepek. Avagy még az ünnep szó is gyanús, inkább csak ejtsünk bátran jeles napokat. Ceauşescu korában is így nevezték a Krisztus születésének ünnepét, és az egészet szovjet mintára – az ortodox karácsonynaptár eltolódásának következtében – újév környékére időzítették. Bár – ami biztos, az biztos – Sztálin születésnapján, december 22-én kiadták a téli vakációt, az iskola nem vett tudomást arról, hogy a civil, nevelhetetlen családokban mi történik, ő a hivatalos télifaünnepélyt vagy előtte, vagy utána, de soha nem december 24–25-én rendezte meg. (Ugyanez állt húsvétra is.)

S ha nem lehet karácsonyt mondani, mert ezzel megsértik az európai őshonos keresztény egyházak Musztafát, Mózest, Adytiát, Minamotót vagy Ming-csang-Lit, akkor már legyen az EU következetes. Tiltsa meg Budapest főpolgármesterének meg sok más ilyen nevűnek (Crăciun, Crăciunescu, Noël, Christmas, Navidad stb.) e családnév viselését. És persze a települések neve se nyerhessen kegyelmet, pl. Karácsonyfalva legyen Havasfalva, Télifakunyhó vagy Télinapforduló-háza stb. És ugyanígy sértő, ha valakit Románnak, Romeónak hívnak, mert ezzel arra utal a név viselője, hogy ő római, és akkor mit szólnak a dákok, géták, szarmaták és frankok, gallok vagy germánok kései utódai, akik soha nem jutottak el az örök városba, mert nincs pénzük még a fapados járatokra sem. Gyalog pedig nem zarándokolnak, mert az már vallási demonstráció sive diszkrimináció. Kereszt helyett legyen egyenlő szárú háromszög, mert az maga az egyenlőség sűrítménye, szimbóluma, és a háromszög szögeinek összege 180 fok mindenki számára. Még a neuraszténiásnak is, csak nagyon ideges lesz tőle.

Amerika (USA) a bevándorlók földje. Ott mindenki megtarthatja saját ünnepeit. És aznap szabadnapot kap a hivataltól, munkahelyétől. EU nélkül is.

Ja és a megszólításban ne legyen Mister és Miss/Mrs, hanem, mondják a kongresszusok vezérszónokai: mélyen tisztelt emberiség, amivel persze nem vagyunk egyáltalán kint minden vizekből, mert megsértjük az állatokat, amelyeknek újabban ugyanolyan jogaik vannak, mint a humanoidoknak, ellenben ők ösztönösen megkülönböztetik egymást nemileg, ez az állatvilág (mellesleg az emberiség számára is) a fajfennmaradás garanciája. Szóval megsértődnek az állatvédők, aztán a továbbiakban természeti környezetünk is fenemód érzékeny, pl. a tölgyek a platánokra, a fenyők a juharfákra orrolnak meg, ha nem hívjuk őket (azokat) csakis fáknak – fásszárú növénytársulásoknak. (A FAO, a Mezőgazdasági és Élelmezési Világszervezet szíves figyelmébe.)

Néhány éve az olasz egyházi iskolákban le kellett (volna) venni a keresztet az osztályok faláról, a zsidó iskolákban vélhetően a Dávid-pajzsot. Nem tették. Aki iskolába jár, szerintem inkább tanuljon, a politikai korrektség helyett (mellett) helyesebb, ha a matekdolgozata lesz korrekt, és tisztán, helyesen ejti az anyanyelv, az államnyelv, a világnyelv(ek) szavait, tisztában van a különbségek ér-

tékével és a saját kicsinységével – ha egyszer meg akarná változtatni egy csapásra egy földrész, egy-egy közösség szokásrendjét, civilizációját és kultúráját. Kívülről jöve. Lélektelenül uszítva a másságok ellen a képzelt/hamis egyenlőség nevében. A másság erény – vallja e sorokban háborgó konzervatív, liberális és írástudó, háromnegyed százada európai magyar kultúrájú férfi egyed.

Sebestyén Mihály

Brüsszel betiltaná a karácsony kifejezést és a keresztény nevek használatát

A tervezet szerint továbbá tilos lenne olyan találkozókat rendezni, amelyeken kizárólag azonos nemű részvevők vannak jelen. Az Il Giornale olasz napilap által elsőként közölt uniós belső dokumentáció szerint az Európai Bizottság új kommunikációs irányelveket fogalmaz meg, s ezek a többi között tiltják a karácsony kifejezés, valamint a hagyományos európai keresztény nevek használatát, amit „a politikai korrektség lázálmának" nevezett Giorgia Meloni a jobboldali Olasz Testvérek elnöke.

Antonio Tajani a jobbközép Hajrá, Olaszország! (FI) alelnöke, az Európai Parlament volt elnöke és az alkotmányügyi bizottság jelenlegi elnöke hétfőn bejelentette, hogy interpellációban vár választ az Európai Bizottságtól arra a kérdésre, hogy vajon az új brüsszeli irányelvek tiszteletben tartják-e a gondolati és véleménynyilvánítási szabadságot.

A befogadás elvének szem előtt tartását figyelembe véve, miként kívánják tiszteletben tartani az Európai Bizottság dolgozói többségének érzékenységét? Talán módosítani kellene ezeket az irányelveket az Európai Unió keresztény gyökereinek tiszteletben tartásával" – olvasható Antonio Tajani közleményében.

Az Il Giornalében Francesco Giubilei a Nazione Futura (Jövő Nemzete) konzervatív mozgalom elnöke, a budapesti Mathias Corvinus Collegium volt vendégoktatója írt elsőként a Helena Dalli egyenlőségért felelős biztos nevével fémjelzett dokumentumról. A cikk szerint az Európai Bizottság új irányelvei a befogadás erősítését kívánják szolgálni a belső és külső kommunikációban.

Giubilei felidézte: a dokumentum célként tűzi ki, hogy mindenki hasonló elismerésben és tiszteletben részesüljön nemtől, származástól, kortól, meggyőződéstől vagy vallástól, szexuális orientációtól függetlenül, kiemelt figyelemmel az LMBTQ-közösség tagjaira.

Az olasz napilap úgy tudja, hogy az új irányelvek szerint többek között nem szabad angolul a Mr és Mrs megszólítást használni, hacsak az érintettek ebbe nem egyeznek bele, tilos a szóhasználatban a nyelvtani hímnemet részesíteni előnyben, nem lehet olyan találkozókat rendezni, amelyeken kizárólag azonos nemű részvevők vannak jelen, urak és hölgyek helyett a kedves kollegák kifejezést írják elő. Tilos továbbá a férfiakat kizárólag aktív, a nőket pedig passzív szerepkörben feltüntetni, emberek helyett az emberiség kifejezés használatát javasolja, és tiltja például „a Mars-bolygó gyarmatosítása" kifejezést is.

Az új irányelvek karácsonyi időszak helyett a téli szünet használatát írják elő, és nevek említése esetén a Mária helyett a Malikát javasolja.

Matteo Salvini a Liga elnöke közösségi oldalán azt kérdezte, hogy az Európai Bizottság elképzelése „csak nekem tűnik őrültségnek?". Giorgia Meloni szintén közösségi oldalán „a politikai korrektség lázálmának" nevezte, hogy Európában betiltják a karácsonyt, és egyenesen azt is, hogy valakit Máriának hívjanak".

„A politikai korrektség semmit és senkit nem kímél (...) most éppen Mária és János került célpontba, és miért? Mert sértőnek bizonyulhatnak a nem keresztények számára? Elvakult ideológia nevében el akarják törölni egy nép kultúráját. Történelmünket és identitásunkat nem lehet eltörölni, tisztelni kell" – jegyezte be közösségi oldalán Giorgia Meloni.

(MTI)

A meleg Mikulás büszkesége, avagy hogy lehet kimosni az agyakat gondosan-szépen

Lássuk be: el kellett érkezzen a pillanat. Sejthető volt, hogy meleg mikulás is születik (létrejön); az nem lehet, hogy a dörmögő bumfordi szakállas kimaradjon az új világból. Nincs már karácsonyfa (sok nyugati kisvárosban, némelyek érzékenységére gondolva) boldog ünnepeket kívánó üdvözlőkártya a trendi, az elavult „karácsony" szót a nyomdagép személyzete is feledi hamarosan.

Egyre több a párhuzam az eltűnt időkkel. A sztálinista kultúra gyöngyszemei zombiként kelnek sorra életre, a burzsoá karácsonyt a fenyőünnepre, a keresztelőt névadó ünnepélyre kalapálták át a kommunista lélek-sebészek az új embertípus jobbítására.

Megérkezett hát, aminek el kellett jönnie, a mikulás meglett férfival csókolózik, miközben a pillanat a szokott módra érzelmes, a háttérhangulat a régi: kandalló, meleg fények, hóesés.

A cég (norvég posta) filmecskéje örömmel rohan bele a korszellembe, hisz ma már nem az agitprop-osztály, hanem a vállalatok a „progresszívitás" büszke katali-

zátorai, ennek okai is megérnek egy hosszabb fejtegetést.

Nem kell pisztolyt tartani az ötletgazdák halántékához, büszkeség és öntudat van ezekben a médiatermékekben, ez jön át a szappangyár filmjében, ahol két anya pelenkázza az újszülöttet, a kólagyár vagányul borostás melegpárja is határozottan, emelt fővel néz ki a járókelőre, nem szemérmes gesztus ez, a legbelsőbb énben fészkelő érzelem, hanem az egyik – ha nem legfontosabb – közügy, tessék már megérteni... Történelemtanárként akár örülhetne is az ember, hogy élőben látja a világ nagy pillanatait, a fordulópontokat.

Jó volt ott lenni a rendszerváltozás első nagy pillanatában, a Hősök-téri Erdély-tüntetésen, napokkal a Fal leomlása után járkálni Berlinben, az eufóriában úszó utcákon, élő közvetítésben nézni az új magyar köztársaság kikiáltását, a romániai forradalom győzelmét.

Most persze más valami éled öntudatra, mint a Skynet, ezt azért kihagytuk volna, úgy gondolom. Lehet, hogy valami borzongató disztópikus filmben vagyunk szereplők és ez a valóság igazából csak egy vetített hologram?

Ebben többé már nem állunk egymás mellett

Az új balliberális német kormány távolodik Helmut Kohl Európájától egy német befolyás alatt álló, centralizált brüsszeli bevándorlás- és genderpárti politika felé. Ebben már nem állunk egymás mellett. Az idő fogja megmondani, hogyan alakul a helyzet – írta Orbán Viktor abban a véleménycikkben, amely a Németországban jelentős politikai befolyással bíró Bildben jelent meg az új német kancellár, a szociáldemokrata Olaf Scholz megválasztása napján.

A véleménycikk méltatja Magyarország és Németország kapcsolatát, kiemelve, hogy 2010-től a most távozó kereszténydemokrata kancellárral, Angela Merkellel „együtt” irányította a helyreállítást a pénzügyi világválság után, és bár a „fegyelmezett” németek, illetve a „rebellis, nonkonformista” magyarok célja egy olyan Európa volt, ahol minden nemzet otthon érezheti magát, a 2015-ös migrációs válsággal megtört az egység.

Ez Rubiconná azért vált, mert felfedte a közöttünk lévő mély filozófiai, politikai és érzelmi különbségeket a nemzetről, a szabadságról és Németország szerepéről. Kiderült, hogy a magyaroknak és más közép-európaiaknak a haza immanens, a nemzet origó, hazaszeretet nélkül nincs egészséges érzelmi élet. Kiderült, hogy a németek az európai civilizáció másik ösvényén haladnak, valamiféle posztkeresztény és posztnemzeti állapot felé. Angela Merkellel a kétértelműség, a homályos politikai célkitűzések, a „lopakodó politika” és a magát sodródni hagyó világ véget ért. A magyar miniszterelnök arra hívja fel a figyelmet, hogy a magyarok voltak azok, akik kiütötték az első követ a berlini falból. Az új német kormányon múlik, hogy az egymás iránti tisztelet és az egymástól eltérő nézetek világa gazdagítani fogja vagy tehernek számít-e a színekkel teli Európában.

***

A hosszas tárgyalások után született hárompárti kompromisszumos kormányprogramot december 8-án jelentette be Németország új vezetése. A 170 oldalnál is hosszabb dokumentum tartalma az európai uniós politika tekintetében egészen elképesztő lépéseket helyez kilátásba: Szuperállam, LMBTQ-s nevelés, abortusz, kannabisz, és sok más egészen radikális reformlépés.

A dokumentum előirányozza, hogy az ún. EU-jövője konferencia alakuljon át ténylegesen egy alkotmányozó konferenciává, melynek végcélja: az EU-s tagállamok hozzanak létre egy európai szövetségi államot.

Családpolitikai kérdésekben a dokumentum nem csupán Németországról szól, hanem leszögezi, hogy valamennyi EU-s tagállamban el kell ismertetni a különféle „alternatív családmodelleket”. A program lazít az abortuszra vonatkozó szabályozáson. Semmilyen, nemi identitáshoz vagy családi státuszhoz kapcsolódó feltételt nem szab a mesterséges megtermékenyítéshez. Az LMBTQ-szervezeteknek egészen az óvodától lehetőségük lesz arra, hogy kivegyék részüket a nevelésből.

A dokumentumból kiderül, hogy a választói korhatárt 16 évre kívánják csökkenten. A zöld párt elérte, hogy valamennyi törvényjavaslatot úgynevezett klímaellenőrzésen vizsgáljanak felül a jövőben.

Érdekesség, hogy Németország új külügyminisztere az az Annalena Baerbock lesz, aki a kampány során szigorúbb fellépést helyezett kilátásba mind Oroszországgal, mind Kínával szemben, De minden arra mutat, hogy nem lesz ez másképpen sem Kelet- és Dél-Európa, sem Magyarország esetében. Anélkül, hogy említette volna Magyarországot, arra szólította fel az Európai Bizottságot, hogy az eddigieknél gyorsabban és konzekvensebben foganatosítsa a jogállami mechanizmust.

Gulyás Gergely, a magyar miniszterelnökséget vezető miniszter szerint az új német politikai irányvonal szemben áll nemcsak a magyar kormány politikájával, de rendkívül távol áll mindattól, ami a közép-európai társadalmak meggyőződése, mindattól, amit értékről, családról, integrációról és migrációról gondolnak.

Hogy Vinnénk magunkkal egy kis biztatást

Az évről évre Strängnäsben, a dómtemplomban megrendezett Magyar mártírok emlékistentisztelete keretében az idei műsorfüzet utolsó programpontjainak egyike ez volt: Emlékezés, visszatekintés (zárójelben a tavaly nyugdíjba vonult lelkész neve: Molnár-Veress Pál). Az emlékezés és visszatekintés nyilván az 1990 júniusától 2020 júniusáig terjedő mintegy három évtizedes szolgálatra utal, melyet Skandinávia és a Baltikum négy országában: Svédországban, (az első tíz évben Norvégiában is), továbbá Finnországban és Észtországban végeztem.

De hiszen emlékezni és visszatekinteni több évtized távlatára képtelenség, legföljebb egy néhány vonalból álló vázlat kerekedhet ki belőle. De mit adnánk útravalóul az utánunk jövőknek, esetleg olyasvalamit, amit éppen együtt vihetnénk?! Hogy vinnénk magunkkal valamit, talán egy kis biztatást. Ehhez bátorkodom egy bibliai történettel kezdenem, ez esetlen Dániel próféta könyvéből, a következőképpen:

Belsazár király nagy lakomát szerzett az ő ezer főemberének. Borozás közben mondá Belsazár, hogy hozzák elő az arany és ezüst edényeket, amelyeket elvive Nabukadonozor, az ő atyja, a jeruzsálemi templomból. Akkor előhozák az aranyedényeket, és ivának azokból a király és az ő főemberei, az ő feleségei és az ő ágyasai. Bort ivának. És dicsérék az arany-, ezüst-, érc-, vas-, fa- és kőisteneket. És abban az órában emberi kéznek ujjai tűnének fel és írának a király palotájának meszelt falán, és a király nézé azt a kézfejet, mely ír vala. Ekkor a király ábrázata megváltozék, és az ő gondolatai megháborították őt, és derekának inai megoldódának és az ő térdei egymáshoz verődének. És ez az írás, amely feljegyeztetett, így szól: Mené, Mené, Tekél, Úparszin. E szavaknak az értelme: Mené, azaz számba vette Isten a te országlásodat, és véget vet annak. Tekél, azaz megmérettél a mérlegen, és híjjával találtattál. Perész, azaz elosztatott a te országod és adatott a médeknek és a perzsáknak."



Rembrandt: Belsazár lakomája (Festmény, 1635)

Dániel próféta könyve a Közel-Kelet Krisztus előtti hatodik századi világába vezet vissza minket: Babilon bukása, görögök, médek, perzsák hadakozásai, a Perzsa Birodalom felemelkedése mind olyan tényezők voltak, amelyek a térség geopolitikai arculatát alapjaiban megváltoztatták. Számunkra sem idegenek a történelem keresztútjait jelző csomópontok, amelyek egy-egy hatalmas zökkenőt jelölnek, mely után egy régi világ megszűnik, egy új korszak kezdődik, egy új helyzet áll elő. Sorban kimondok néhány nevet, fogalmat vagy időpontot: tatárjárás, török hódoltság, Habsburg-uralom, Trianon, ´56, emigráció. És itt vagyunk helyben.

Ha a svédországi magyar protestáns gyülekezetek múltjára gondolok, nem évszázadokban, hanem csak évtizedekben számolhatunk, s látókörünkbe olyan nevek és emberek tűnnek elé, akiket nem lehet kikerülni: Pándy Kálmán, Kellner Pál, Ványky Farkas, Veress Zoltán. S a teljesség igénye nélkül a sort folytathatjuk: Sebestyén Gábor, most Herczeghné dr. Juhász Edit, utánuk ki tudja ki, vagy kik következnek, akik gyülekezeteket alapítottak, akik egyházat építettek, akik lelkészeket hívtak meg, s akik Isten kegyelmében bízva mindig tudták, hogy a mi erőnk véges, de Őnála és Övele mindenre van erőnk! S amire már nem futotta erőnkből és időnkből, Ő azt nélkülünk és utánunk is megcselekszi.

S hogy kik voltak a a meghívottak, az ide küldöttek, az Igének lobogtatói? A második világháború idején került ki Svédországba ösztöndíjasként Vajta Vilmos, aztán 1947-ben Pósfai György, Leskó Béla és Terray László. 1956 után egy ausztriai menekülttáborból kapott ide meghívást Glatz József, aki egy nagyszerű munkatárssal, Szigethy Sándorral kezdte meg a svédországi menekülttáborokba került magyarokat összegyűjteni, istentiszteleteket tartani, egy-egy gyülekezetet alapítani. Néhány esztendőnyi úttörő munkájuk után Koltai Rezső következett, aki 25 évig volt a svédországi magyar gyülekezetek lelkipásztora és vigasztalója. Utána következtem énmagam, de lám, 30 évnyi szolgálat után „az én időm is, mint a szép nyár", bizony az is elszállt.

Igaz, a kerek évtizedek elteltével belsazári lakomát nem tartottunk „ezer főemberrel", sőt, e vírusos időkben még találkozni sem volt lehetőségünk egymással, s a ház falán sem tűnt fel egy láthatatlan kéz, mely figyelmeztető jeleket írt volna a falra, de a *Mené, Mené* előtűnt elménkben, s egyértelművé tette, hogy a számbavétel elkezdődött, az idő lejárt.

S mivel „országlásról" eddig sem volt szó, azt sem mondhatom, hogy annak véget vetett volna az Úr. Szerényebben fogalmazok, s azt mondom: – országlás nem, de szolgálat az volt. Nem is kevés. És annak sem vetett véget az Úr, hiszen tapasztalom, hogy itt is, ott is az „aratnivaló sok", s az odavaló munkás kevés.

A *Tekél,* amely azt jelenti, hogy *megmérettél a mérlegen, és híjjával találtattál,* az bizony komoly kérdés, és komoly választ is vár. Megnézem hát a régi statisztikákat.

Glatz József idején még számos „prédikálóhely” volt a szolgálati térképen: egyesek megerősödtek, mások elhalványultak és megszűntek. A jelenség folytatódott Koltai Rezső idején is: végül 5-7 gyülekezet látszott állandósulni. Az én időmben az erdélyi magyar menekültek új hullámával az 5-7 gyülekezetből 15 lett, választott presbitériummal, rendezett státusszal. S míg a kezdeti években svéd egyházi és állami támogatásban részesültünk, 1999-2000 fordulóján meg kellett tanulnunk „saját lábunkon” egyensúlyozni, majd valamiképpen megállni.

Kiderült, hogy a *megmérettél és híjjával találtattál* elsősorban nem egy számtani kérdés. Nem mennyiség, nem hossz vagy súly, sem nem tömeg. Amint *az öt árpakenyér és a két hal* kérdése sem matematika, és nem is a képzeletünkben megfejtendő csoda. És a hit kérdése sem csoda.

Mi az emlékezés, és mi a visszatekintés? Statisztika és kimutatás? Istentiszteletek, résztvevők és úrvacsorázók száma, keresztelők, gyermek- és ifjúsági rendezvények, bibliaórák, vallásórák, kátéórák, konfirmandusok, esketések, kórház- és beteglátogatások, gyülekezeti napok, konferenciák? Zene- és irodalmi estek, önképzőkörök, egyházfenntartási járulék, adomány, perselypénz, bevételek és kiadások, segélykérések és támogatások, diakónia, irgalmasság és könyörületesség, felelősség, szeretet. Értelem és érzelem?

Amikor visszatekintek az elmúlt és már visszafordíthatatlan időre, érzek egy bizonyosfajta hiányérzetet, és nem ritkán egy kínzó, nyugtalanító érzést, a lelkiismeret-furdalást. Többet tehettem volna. Óvatosabb, okosabb, tapasztaltabb, odafigyelőbb, keményebb, együttérzőbb, bölcsebb lehettem volna. Ilyen is, olyan is, hideg is, meleg is. Ó nem, azt már soha! Hogy ennek is, annak is igazat adni, hogy legyen csend, és legyen béke? De máris hallom fülemben dübörögni a Jelenések könyvéből:

Ismerlek téged: sem hideg nem vagy, sem forró. Bárcsak hideg, vagy forró lennél! De mivel langyos vagy, kiköplek a számból!

Mené, a számadás megkezdődött; *Tekél*, megmérettél és híjjával találtattál. És a hit kérdése is, most mondtam: nem csoda. Akkor ugyanbizony mi? A válasz egyszerű. Egyszavas.

A hit: *AJÁNDÉK!*

Visszatekintve, így szoktam megszólítani a Mennyei Atyát: Úristen! Te oly sok és csodálatos ajándékot adtál nékünk. Sok mindent bíztál mireánk, és mi bár igyekeztünk legjobb tudásunk szerint megtenni mindazt, amit elvártál volna tőlünk, belátjuk, hogy sokszor tehetetlenségünket bizonyítottuk. Bocsáss meg nékünk. Ugyanakkor örvendezéssel és hálaadással fogadjuk Tőled legnagyobb ajándékodat, hogy hihetjük: Te vagy az, aki ha ha valakiben, egy gyülekezetben, egy közösségben, egy nép, egy nemzet szívében és lelkében elkezdtél valamit, Te megcselekszed azt akkor is, ha már azt hinnénk, hogy mindennek vége, Te, Isten, hatalmas Isten, amit megkezdesz, te befejezed azt!

A múltba tekintve mintha megélednének eleink, azok a nagyszerű emberek, akikkel találkozhattunk, együtt kezdhettünk új életet az új országban. Útmutatóink, segítőink voltak. És átéltünk velük sok olyan közös pillanatot is, amikor szívünk gyászba borult, mert elveszítettünk valakit. De olyat is átéltünk, amikor együtt tudtunk örülni egy győzelemnek. S az ember tisztában volt azzal: Isten nélkül?! Milyen boldogok a házat építők, de ha nincs ott Isten köztük, mit érne fáradozásuk? Isten a lelkekben lakik. Isten ti bennetek lakik. Isten most is itt van, Isten húsz év múlva is itt lesz. És hányan leszünk még ezek közül, akik most itt vagyunk?

Drága testvéreim, soha nem siránkozni kell azon ami elmúlt, és amit már nem tudtunk megváltoztatni. Az *Úparszin* rajtunk is beteljesedett; felosztattunk, nem a médek és perzsák, de mohó és kapzsi, tisztességtelen ellenségeink között. De ami rajtunk múlik, azt ma is meg kell cselekednünk. Amire képtelenek vagyunk, azt tán megcselekszi valaki érettünk.

Ma történetesen egy olyan nap van, amelyen keserűséggel emlékezem 2005. december 4-ére, amikor egy egyszerű *Igen* vagy *Nem* válasszal az „anyaország” népe megmondhatta volna véleményét: vajon még együtt vagyunk-e, határok által oly sokfelé szétszóródott emberek, népünk, nemzetünk, magyarok. Akkor még érezni lehetett, mit tett egy istentelen és nemzetellenes rendszer, mely emberek millióit tántorította meg önmagukba vagy Istenbe vetett hitükben. Aztán néhány esztendővel később az Úristen megengedte, hogy megérjük és megéljük akár itt az idegenben is, hogy nemcsak kimondhatjuk, hanem cselekedvően tehetünk is érte, hogy együtt vagyunk.

Az utánunk következő generációk számára is az a legnagyobb ajándék, hogy Isten mindig megtalálta azt a pillanatot, Isten mindig megtalálta azokat az embereket, megtalálta azokat a feladatokat, amelyeket most már nem énreám, hanem tireátok, bízza az elkövetkező időkben. Milyen gyönyörű dolog mindig tudni egy ilyen belső bizonyossággal: ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Ki lehet ellenünk, ha Isten velünk?

Itt, a Mártírok kápolnájában főt hajtunk és a kegyelet virágaiból font koszorúval emlékezünk az érettünk is életüket áldozott eleinkre. Istenre tekint, megsiratja, elsiratja azokat, akikre ma is emlékezünk. És úgy megyünk el innen, hogy felemelt fővel, Istenben bizakodva hirdetjük: sorsunk hosszú-hosszú évszázadai alatt, minden tatár, török, és mindenféle más nációk földbe döngölése és taposása ellenére – vagyunk! És leszünk! Tudtok ennél nagyobb biztatást és bátorítást mondani?

Én ezért adok hálát az Úristennek hogy utamat ti közétek vezette. Hálát adok az esztendőkért, amit közöttetek élhettem. És végül, hálát adok Neki azért is, hogy megfogta a kezemet, és megsegített hazamenetelemben. Arra megkérlek, hogyha viszszamentek majd otthonaitokba, családjaitokhoz, gyülekezeteitekhez, vigyétek magatokkal szívbéli, legmélyebbről jövő és legszeretettebb köszöntésemet, ölelésemet, Mindannyiatoknak. Van egy görög szó, amit magyarul így fordítanánk: Úgy legyen! Görögül pedig így hangzik: Ámen!

Nyugalomba vonult lelkipásztorotok: Molnár-Veress Pál

MAGYARORSZÁG KÖZTÁRSASÁGI ELNÖKE

SEBESTYÉN GÁBOR

orvos, a Svédországi Magyar Protestáns
Egyházi Közösség stockholmi
gyülekezetének felügyelője

részére

a svédországi diaszpórában élő magyarság,
illetve a helyi protestáns közösség megerősítése
érdekében elhivatottan végzett munkája elismeréseként

a MAGYAR ARANY ÉRDEMKERESZT

KITÜNTETÉST ADOMÁNYOZOM.

Kelt Budapesten, 2021. évi július hó 30. napján



MAGYARORSZÁG NAGYKÖVETSÉGE
STOCKHOLM

Laudáció

Sebestyén Gábor,
a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség korábbi főfelügyelője,
aki a svédországi diaszpórában élő magyarság, illetve a helyi protestáns közösség megerősítése érdekében elhivatottan végzett munkája elismeréseként

Magyar Arany Érdemkereszt
kitüntetésben részesült

Sebestyén Gábor az erdélyi Torda városában született, gazdag szellemi örökséggel bíró, nagymúltú értelmiségi családjában. Marosvásárhelyen szerzett orvosi diplomát és másfél évtizeden keresztül több erdélyi városban is dolgozott szülész-nőgyógyászként. Az őt ért számos súlyos megpróbáltatás miatt 1986-ban családjával Svédországba disszidált, ahol a kezdetektől aktívan bekapcsolódott a svédországi magyar közösségi életbe és a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség (SMAPEK) tagja lett.

Elhivatott, pontos és alapos szakmai munkáját mind Erdélyben, mind a Södertäljei Kórházban, ahol 1987-től kezdve nyugdíjba vonulásáig dolgozott szülész-nőgyógyászként, az 1990-es évek végétől főorvosként, páciensei és szakmabeli kollégái is becsülték és nagyra értékelték. A magával szemben állított magas szakmai követelmények mellett emberi kvalitásai, empátiája és törődő odafigyelése miatt is szerették betegei és munkatársai.

Szakorvosként fontosnak tartotta a Svédországban dolgozó számos magyar orvos közösségbe történő összefogását, tapasztalatcsereéjét, így egyik megalapítója, majd hosszú ideig elnöke, azután titkára lett az 1988-ban alakult Svédországi Magyar Orvosi Egyesületnek. Ebben a minőségében sok rendezvényt, konferenciát tartott és szakmai párbeszédet biztosított az orvosok és a svéd egészségügyben dolgozó magyarok között.

Sebestyén Gábor 2009-től lett a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség országos felügyelője. A SMAPEK több mint 70 éves múltjában mindig meghatározó volt a világi vezető személye és tevékenysége, akik a lelkészek szolgálata mellett biztosították a rájuk bízott közösség mindennapi szükségleteit, anyagi-tárgyi és intézményi feltételeit és nem utolsó sorban kohézióját és jövőképét. A 2000-es években, amikor Sebestyén Gábor ezt a megbízatást vállalta, az addig államegyházi keretek közt működő, a SMAPEK-ot is támogató Svéd Egyház önállósodása miatt különösen nehéz időszak következett a magyar emigráció egyházi életében, intézményi fennmaradásuk, jövőjük megkérdőjeleződött. Abban, hogy a SMAPEK a svéd állami támogatás jelentős csökkenése és az új intézményi keretek közt is egy erős közösség maradt, kiemelkedő szerepe volt Sebestyén Gábor áldozatos, a diaszpóra erejét és a svédországi magyar egyházi közösség megőrzését szem előtt tartó munkájának.

Egyházi tisztségében Sebestyén Gábor mindig nagyfokú tisztelettel és diplomáciai érzékkel képviselte a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösséget a svéd világi és egyházi hatóságok felé, aminek köszönhetően ők is segítőkészen fordultak a magyarok irányába. Kiváló kapcsolatot ápolt a hazai egyházak mindegyikével, elsőként a protestáns egyházak főpásztoraival és világi tisztségviselőivel.

Különös figyelemmel kísérte a Nyugat-Európában működő magyar protestáns gyülekezetek életét, s azoknak szövetségében is vállalt tisztséget. Mindenki tudja Sebestyén Gáborról, hogy mindig békességre igyekező, előzékeny, de tárgyilagos álláspontot képviselt és próbált megoldást találni nehéz helyzetekben is.

Mindig fontos feladatának érezte, hogy megtartsa, őrizze és gazdagítsa azt az örökséget, amelyet a közösség az elődöktől kapott. Mélyen hisz a család szerepében. az értékrend továbbadásában és ezt maga is sokat és sokszor hangsúlyozza. Kiemelt figyelmet fordított a svédországi protestáns közösség tångagärde-i Gyülekezeti Otthonára, amely mandátuma idején folyamatosan megújult, felszereltségében és kényelmében gazdagodott és így még inkább szolgálta a közösség érdekeit, tevékenységét.

Sebestyén Gábor minden svédországi magyar számára ismert érdemei közé tartozik, hogy ő tette hagyománnyá a kivégzett erdélyi magyar református lelkipásztor, Sass Kálmán tiszteletére minden december első hétvégéjén, a gyönyörű Strängnäsi Dómtemplomban megrendezett Magyar Mártírok Emlékistentiszteletét. Ez a felemelő alkalom minden évben különleges, ünnepi keretek közt zajló találkozóra hívja a svédországi magyar diaszpórát felekezeti hovatartozástól és vallásosságtól függetlenül. Sebestyén Gábor érdeme az is, hogy felkerült a világon számon tartott magyar emlékhelyek lajstromára a Sass Kálmán mártírhalált halt lelkipásztor emléktáblájának helyszíne, a Strängnäsi Dómtemplom oldalhajójában létesített Mártírok Kápolnája.

Sebestyén Gábor az egyházi közösségen kívül is aktív, megbecsült és nagy tiszteletnek örvendő tagja a svédországi magyar diaszpórának. A SMAPEK országos főfelügyelői tisztségéről való 2021-es lemondását követően a stockholmi gyülekezet felügyelője és a SMAPEK emeritus főfelügyelője maradt. Sebestyén Gábornak munkája során mindig támasza és segítsége volt Mária. Kettőjük elkötelezettsége szilárd alapokat adott ahhoz, hogy a magyarság identitását erősítsék, közösségként formálják. Gábor családja mellett fia és családja is erős oszlop a stockholmi magyarság közösségi életében, méltó követőik az édesapának, a nagypapának.

Elkötelezettségért, áldozatos munkájáért, közösségösszetartó erejéért Áder János, Magyarország Köztársasági Elnöke Sebestyén Gábornak a svédországi diaszpórában élő magyarság, illetve a helyi protestáns közösség megerősítése érdekében elhivatottan végzett munkája elismeréseként a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetést adományozta.

A kitüntetéshez szeretettel gratulálunk, jó egészséget, örömöt, boldogságot kívánunk!

dr. Müller Adrien

dr. Müller Adrien nagykövet

Stockholm, 2021. október 1.

Dr. Hermán M. János

Hitvallók a szószéken

Ravasz László egyházpolitikai üzenete: a tiszta igehirdetés

Ravasz László úgy él a köztudatban, mint korának kiváló teológusa és vezető szerepet betöltő püspöke. Életműve egybefűzi a világ magyar reformátusságát, egyetemes szolgálata ma is példamutató. Nemzetünk huszadik századi misszionáriusa volt, sokszorosan sebzett hazai társadalmunk valóságos vigasztalójaként lépett fel a közéletben.

Egyik gyűjteményes kötetének a címe: „Isten rostájában". Ravasz László ebben rólunk és nekünk szól az „Erdély" című rövid írásában: „Rájöttek a magyarok arra, hogy nem a nagy szólamok, divatos tanítások, ügyes kapkodások mentik meg a népet, hanem a gyökerekbe való visszahúzódás, önnön léte, értéktudatának felismerése és szolgálata. Rossz sors volt magyarnak lenni, mint állapotot is nehéz volt elhordozni, de mihelyt misszió lett, sugárzó élethivatásképpen lehetett egész nemzedékeknek rászentelni magukat. Megtanulta ez a magyarság azt is, hogy külső sorsunk rajtunk kívül álló hatalmaktól függ ugyan, mert kisebbek vagyunk annál, hogy életünk feltételeit nem magunk szabjuk meg, de belső sorsunk: maga az élet és az életnek a minősége a hatalmunkban áll, s ez az egyetlen út, hogy a külső sors zordonságai és nyomorúságai fölé emelkedve, egy örökkévaló igent mondjunk örökkévaló életparancsokra. Magyarországon zúgott az ellentmondás: Nem, nem, soha! Erdélyben hallgatólagosan szállott fel a nagy megvallás és elvállalás: Igen, igen mindig! Így készült Erdélyben az új magyar: a pozitív magyar."

Ravasz László időfelettien tanít bennünket arra, hogy Erdélyben magyarnak lenni: küldetés! Többek között ez volt az oka annak, hogy a második világháború után Romániában a hatalom indexre tette a nevét. Teológiai tanulmányi éveim alatt egyetlen hivatalos jó mondatot mégis olvastam róla Borbáth Dániel professzor úr kurzusában: „nagyszerű igehirdető volt, homiletikát tanított a Teológián".

Úgy gondolom, hogy közöttünk olyanok is vannak, akik a „csak azért is" hagyományát követve, Ravasz László-féle prédikációkat tanultak és mondtak el a legális vagy illegális legációk alkalmával. Családon belül Erdély-szerte emlegették és szerették, a könyveit rejtett ereklyeként őrizték és örökölték. Házkutatások során rendszerint egy-egy Ravasz László-kötetet foglaltak le, hogyha egyéb nem akadt. Egyházkerületi Levéltárunkban egyetlen kéziratos Ravasz-dokumentum sem maradt fenn, amit igazán fájlalunk. Jobbik esetben valaki összegyűjtötte a leveleit és elrejtette... Évtizedeken keresztül csak a Szabad Európa Rádió mondta ki a nevét hangosan, aztán halála után, 1975-től változás kezdődött. A Ravasz László körüli csendet az 1982-es esztendő hozta meg, amikor a Kálvin-téri gyülekezetben születésének 100. évfordulója alkalmából megemlékezést tartottak.

Amikor külföldön megjelent az Újszövetség-fordítása, melyből hozzánk is be-bejutott egy-egy példány, megtört a jég, egyes műveit újra kiadták Magyarországon. Máris visszafelé indultunk a küzdelmes sorsot hordozó időben.

Rövid életrajzi összefoglalónk következik. A Farkasréti Temetőben az egyik fekete márványtáblán a következő felirat olvasható: Dr. Ravasz László /1882–1975 /Ravasz Lászlóné Bartók Margit /1880–1957 / Nékem az élet Krisztus. / Fil. 1,21

Sírhelyük három évtizede református zarándokhelynek számít. Ravasz László 1882. szeptember 29-én született Bánffyhunyadon. Édesanyjának ősei nemzedékeken keresztül erdélyi református papok voltak. Székely származású édesapja a városka négyosztályos gimnáziumának volt a tanára. Székelyudvarhelyen érettségizett 1900-ban, ott nagybátyja, Gönczi Lajos volt az igazgató. Még ez év őszétől a kolozsvári Teológia hallgatója lett. A Ferenc József Tudományegyetemre is beiratkozott, ahol a Bölcsészeti Karon irodalomtörténetet, esztétikát és filozófiát tanult. (Az egyetem legnagyobb tanáregyéniségével, a filozófus Böhm Károllyal bensőséges kapcsolata volt.) Negyedéves teológusként már segédlelkészi kinevezést kapott Bartók György püspök mellett, így püspöki titkárként is dolgozott.

Málnási Bartók Györgyről is illik megemlékeznünk e helyen, mivel meghatározó szerepe volt Ravasz László életében. Bartók a nagyenyedi kollégiumban folytatott bölcsészeti, jogi és teológiai tanulmányokat, a tübingeni egyetemen doktorált, a kolozsvári egyetem magántanára lett. „Tiszta etikai magatartásával" Bartók nagy tekintélyt vívott ki magának. Keze alatt dolgozva Ravasz László megismerhette az Erdélyi Egyházkerület fejlett központi igazgatását, a különböző ügyosztályok közötti munkamegosztást. Később, budapesti működése idején ez a tapasztalat is segítette a hivatala jó ellátásban. Bartók Györggyel és családjával elmélyült a barátsága.

Ravasz László 1905 őszén Berlinbe utazott, ahol két szemeszteren át neves professzorokat hallgatott.

Németországi tanulmányútja során 1906-ban meglátogatta az evangélikus egyház szociális és missziói intézményeit. Hazatérve megírta és a kolozsvári egyetemen megvédte doktori értekezését Schopenhauer esztétikája címmel, majd megjelent a magántanári értekezése is: Bevezetés a gyakorlati teológiába (1907). A habilitációt a Sárospataki Teológiai Akadémián szerezte meg. Rövid ideig bánffyhunyadi segédlelkész, majd 1907 és 1921 kö-zött a Kolozsvári Teológiai Akadémia gyakorlati tanszékének a nyilvános rendes tanára. Különböző feladatokat látott el az egyházon belül: presbiter, egyházmegyei tanácsbíró, 1917-től zsinati tag, 1918-tól egyházkerületi főjegyző.

Könyvei már 1910-től sorozatosan jelennek meg, a „Református Szemle" című folyóiratban gyakran közölt cikkeket. A „Protestáns Szemlét" is szerkesztette és kiemeljük, hogy az addig főként egyháztörténeti szaklap profilja

Folytatása a 21. oldalon



MEDGIVANDE

till avgiftshjälp
till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige
(HOZZÁJÁRULÁS az
egyházfenntartási járulék levonásához
a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség javára)

Härmed ger jag mitt medgivande till avgiftshjälp till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige att genom Skatteverket från och med nästa år och tillsvidare dra av 1 % kyrkoavgift beräknad på min kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomst.

(Ezennel hozzájárulok, hogy a svéd Adóhivatal 1% -os levonást alkalmazzon jövedelmemből a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség javára
)

Namn: _____
(Név)

Personnummer: _____ - _____
(Személyi szám)

Adress: _____
(Cím) Gata (Utca) / nr (Házszám)

Postadress: _____ _____
(Postai cím) Postnr (Irányítószám) Ort (Város)

_____ _____
Datum (Dátum) Underskrift (Aláírás)

Skicka medgivandet till (A hozzájárulást az alábbi címre kell elküldeni):
Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136
För att gälla kommande inkomstår måste medgivandet vara insänt **senast 31-e oktober året innan**.
(Ahhoz, hogy a következő évtől érvényes legyen, a hozzájárulást **legkésőbb folyó év október 31-ig** kell beküldeni.)

A hozzájárulás visszavonásig érvényes. Felmondási űrlapot a Lelkészi Hivataltól lehet kérni és oda visszaküldeni:

Medgivandet är giltigt till det återkallas. Blankett för återkallelse begärs från och sändes in till Pastorsexpeditionen:
Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136.

Information om statligt stöd i form av avgiftshjälp från Skatteverket, 1% avgift till trossamfund

Den Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige är ett registrerat trossamfund och är godkänt av regeringen för att du ska kunna betala din medlemsavgift via skattsedeln.

Lag (1998:1593) om trossamfund

1 § Bestämmelser om religionsfrihet finns i regeringsformen och den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

2 § Med trossamfund avses i denna lag en gemenskap för religiös verksamhet, i vilken det ingår att anordna gudstjänst.

3 § Ingen är skyldig att tillhöra något trossamfund. Ett avtal eller löfte som strider mot denna bestämmelse är ogiltigt.

4 § Barn som har fyllt 12 år kan inte inträda i eller utträda ur ett trossamfund utan eget samtycke.

Statlig hjälp med avgifter till registrerade trossamfund

16 § Svenska kyrkan har rätt till hjälp av staten med bestämmande, debitering och redovisning av avgifter från dem som tillhör Svenska kyrkan samt med att ta in avgifterna. Även andra registrerade trossamfund kan beviljas sådan hjälp. Bestämmelser om förfarandet meddelas i särskild lag.

Regeringen beslutar att ett annat registrerat trossamfund än Svenska kyrkan skall få sådan hjälp. Regeringen får besluta att ett trossamfund som har beviljats hjälp inte längre skall få det. Hjälpen får lämnas endast till ett trossamfund som

1. bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som

samhället vilar på, och

2. är stabilt och har egen livskraft. Lag (1999:956).

Avgiftshjälp (uppbördshjälp)

1. Registrerade trossamfund kan få hjälp av staten (Skatteverket) med bestämmande, debitering och redovisa avgifter till trossamfundet. Det är regeringen som fattar beslut om avgiftshjälp.

Du som är medlem i något annat trossamfund än Svenska kyrkan kan betala din medlemsavgift via skattsedeln. Det innebär att arbetsgivaren gör ett förhöjt skatteavdrag i samband med löneutbetalningen och att Skatteverket sedan betalar ut medlemsavgiften till trossamfundet. Trossamfunden bestämmer själva hur hög avgiften (i procent) ska vara.

Hur samtycker du?

Du kan lämna ditt samtycke genom att fylla i och signera blanketten Medgivande till avgiftshjälp som ska skickas till pastorsexpeditionen. Samtycket gäller sedan tills vidare.

Om du vill ta tillbaka ditt samtycke eller säga upp ditt medlemskap måste du vända dig till trossamfundet och fylla i och signera blanketten Återkallelse. Du har rätt att få en skriftlig bekräftelse om när din återkallelse är registrerad hos trossamfundet.

Om du anser att du felaktigt har blivit tvungen att betala en avgift ska du i första hand vända dig till trossamfundet, som kan undersöka om det finns fel i samfundets rapportering till Skatteverket.

Om du och samfundet är överens om att avgiften ska tas bort skickar samfundet en rättelse till Skatteverket, som tar bort avgiften. I de flesta fall tar Skatteverket bort avgiften innan slutskattebeskeden skickas ut. Om slutskattebeskedet har skickats gör Skatteverket rättelser genom att räkna om den slutliga skatten.

Hur hanteras avgiften?

Avgiften hanteras som en skatt. Det innebär bland annat att den ingår i preliminär och slutlig skatt och tas ut för ett helt år i taget. Det är situationen den 1 november som avgör om du ska betala avgift till trossamfundet för det följande kalenderåret.

Skatteverket betalar ut avgiftspengarna till respektive samfund. Under inkomståret får samfundet ett förskott som slutregleras när beskattningen är klar. I början av december varje år skickar samfunden in en datafil till Skatteverket med personnummer på alla som ska betala avgift nästa år.

Samtycke som lämnas till trossamfundet fram till 1 november 2021 innebär att avgiften för inkomståret 2022 (som deklareras 2023 maj) betalas till trossamfundet.

Återkallelse blanketten för utträde som lämnas in fram till 1 november 2021 betyder att avgiften för inkomståret 2021 (som deklareras 2022 maj) betalas till trossamfundet. Avgiften för inkomståret 2022 (som deklareras 2023 maj) gör Skatteverket inget förhöjt skatteavdrag och någon avgift betalas inte till trossamfundet.

Tájékoztatás az 1%-os egyházfenntartói járulék levonásáról

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség a svéd kormány által elismert, bejegyzett vallási felekezet, így Ön az egyházfenntartási járulékát az adóbevallásán keresztül fizetheti.

Állami hozzájárulás az egyházfenntartási járulék kezelésére

Ez azt jelenti, hogy a Svéd Adóhivatal a felekezet javára 1%-os adólevonást alkalmaz az Ön jövedelméből.

Hogyan lehet hozzájárulni?

Hozzájárulását a lelkészi hivatalba küldendő Támogatási hozzájárulás űrlap kitöltésével és aláírásával adhatja meg. A hozzájárulás ezután visszavonásig érvényes.

Ha szeretné visszavonni hozzájárulását, vagy tagsági viszonyát meg kívánja szüntetni, fel kell vennie a kapcsolatot a felekezettel, és ki kell töltenie és alá kell írnia a Felmondási űrlapot. Önnek joga van írásos visszaigazolást kapni arról, hogy a visszavonás mikor került bejegyzésre a felekezetnél.

Ha úgy gondolja, hogy a járulék tévesen került levonásra, először is a felekezethez kell fordulnia, amely kivizsgálja, hogy hibás adatokat jelentett-e a svéd adóhivatalnak.

Ha Ön és az egyház egyetértenek abban, hogy a járulékot tévesen vonták le, a felekezet helyesbítést küld a Svéd Adóhivatalnak, amely korrekciót hajt végre.

Hogyan történik a járulék kezelése?

A járulékot adóként kell kezelni. Ez azt jelenti, hogy ezt az adóhivatal vonja le a bevallott személyi jövedelem alapján adóbevalláskor. Minden évben a november 1-jei állapot dönti el, hogy a következő naptári évre kell-e járulékot fizetni.

A 2021. november 1-ig leadott belépési nyilatkozat azt jelenti, hogy Ön először a 2022-es év jövedelmére vonatkozó járulékot fogja befizetni. (Ezt az adóbevallást 2023 májusában adja le az adóhivatalhoz.)

A 2021. november 1-ig benyújtott felmondási nyilatkozat azt jelenti, hogy Ön a 2021-es év jövedelmére vonatkozó járulékát még a felekezetnek fizeti be (ezt az adóbevallást 2022 májusában adja le az adóhivatalnak). A 2022-es év jövedelme után már nem fizet járulékot (ezt az adóbevallást 2023 májusában adja le az adóhivatalnak).

Folytatás a 18. oldalról

folyamatosan bővült: a magyar értelmiséghez szólt időszerű kérdésekről, irodalommal is foglalkozott.

Visszaemlékezéseiben ezt írja a lapról: „A protestantizmus, mint egységes szellemi irány, először jelent meg a magyar szellemi életben, irodalmi mérkőzésre, felvéve a feléje dobott kesztyűt, sőt kesztyűt dobva minden ellenfélnek."

Új teológiai folyóiratot is alapított Imre Lajossal és Makkai Sándorral „Az Út" címmel, szerkesztésében részt vesz 1915–1919 között. Nagy Károly püspök mellett már az erdélyi református magyar társadalom vezető személyiségévé vált.

Egyéniségéről, személyiségéről a leghitelesebben tőle tudhatunk meg részleteket. A „Hazafelé" című elmélkedés- és imádság-gyűjteményben így szól a fájdalom és próba igemagyarázatakor: „Pálmának szántál és megterhelsz, hogy magasra nőjek; szőlőágnak és megmetszel, hogy Neked gyümölcsöt teremjek."

A Református Teológusok Munkaközössége felkérésére „Magamról" címmel önéletrajzot írt, és ez meg is jelent egy füzetben 1944-ben. Sorozatnak szánták, alapgondolata és címe: „Theologia önéletrajzokban".

Azzal a céllal indították útnak, hogy a hit és engedelmesség útján járó „szolgák" életútját bemutassák, ugyanakkor pedig példaképet állítsanak a teológus hallgató elé. Idézünk a kiadó előszavából: „Puszta elmélkedéssel, merő spekulációval sokra vihetjük, teológussá azonban csakis az Úr Szentlelkének vezetése alatt lehet valaki. Aminthogy ez az első füzet is erről tesz bizonyságot: „Nem mi megyünk, hanem vitetünk." A többi tervezett füzetet a háború elsöpörte.

Teológusoknak írta, figyeljünk tehát Ravasz László néhány tanulságos üzenetére:

– „Csak a szabad, kritikai szellem lehet hívő keresztyén, lehet igazi re– „Az erdélyi református magyar ember élete szorosan össze van forrva az egyház életével."

– „A katolicizmusban az egyházhoz való viszony szabja meg a Krisztushoz való viszonyunkat, a protestantizmusban a Krisztushoz való viszony szabja meg az egyházhoz való viszonyunkat."

– „Az evangélium nemzetfenntartó erőnek mutatkozott. Észrevettük, hogy a hit megtart egy népet, ha a nép megtartja a hitet."

Erdélyben töltött utolsó éveinek a tanulsága ez a tapasztalat. Aktualitását ki vonná kétségbe?

Amikor a jövő hitvalló népegyházának a feladatait összegezte, a román uralom sok jót nem ígért és Ravasz Lászlónak diplomáciai feladatokat kellett vállalnia.

1921-ben a budapesti Kálvin-téri Egyházközségmeghívta lelkipásztorának s ugyanakkor a Dunamelléki Református Egyházkerület püspökévé választották. E minőségében lett a Felsőház tagja (1927-1944). Akadémiai székfoglalóját 1928. mtotta „Pál Athénben" címmel. A Magyar Tudományos Akadémia másodelnöke volt 1937–1940 között. Munkásságával rászolgált arra, hogy számos egyetem tisztelte meg díszdoktori kitüntetéssel, külföldön mindenütt várva várt vendég volt, kiválóan beszélte az angol, francia és német nyelvet.

A Dunamelléki Egyházkerületben az első két évben mintegy 240 gyülekezetben tett látogatást; arra törekedett, hogy megújítsa a református iskolai rendszert az elemi szinttől a tanárképzőig, illetve a lelkészképzésig. A lényeget tekintve úgy látta, hogy ha igaz, akkor az iskoláztatás egy nagy evangélizáló hadjárat, melynek az a célja, hogy „mikor a tanuló kilép az iskolából, örökre hozzá legyen kötve lelki édesanyjához, az Anyaszentegyházhoz".

A Bethlen Gábor Irodalmi és Nyomdai Részvény társaság Ravasz Lászlónak 26 püspöki jelentését adta ki. Püspöki kötelezettségére nézve ezt mondta: „Régi fölfogás a püspöki tisztet őrállásnak nevezte. E kép szerint vigyázó helyén, messze látva, magasban áll és őrködik a püspök. Figyeli az eget, jelenti a vihart, szabja az időt, inti a népet és hirdeti az Igét. A kép ma annyiban változott – mondja Ravasz –, hogy az őrálló nem egy helyben áll, hanem, ha éber, szakadatlanul szerte jár."

Ravasz László a második világháború közeledtével jól érezte, bár nem tudhatta, hogy a „szörnyű világzápor" Ravasz László egyházpolitikai üzenete: a tiszta igehirdetés minden eddiginél nagyobb pusztulást hoz. A magyar politikai elittel való kapcsolatára nézve meghatározó volt az a felismerése, hogy a társadalom haladása csak úgy lehetséges, ha megvalósulnak a kálvinizmus tanításai.

Önéletírásában, „Emlékezéseim" címmel, utal az 1947-es püspöki jelentésére. Szól arról, hogy a demokrácia szabadságot ígér, de ha ez nincs meg, álcázott diktatúra keletkezik. Csak becsületes emberek lehetnek a demokraták, csak erkölcsi erő építhet országot.

Amire számítani lehetett: 1948. március 31-én lemondatták. Megtartotta azonban a Kálvin-téri lelkipásztori állását – 1953-ig. Élete hátralévő részét Leányfaluban, elszigetelten töltötte. Utolsó hazalátogatása – Erdélybe – 1956-ban történt. Nagy Géza nyugalmazott sáromberki lelkész mondotta el nékem, hogy augusztusban Gönczi Lajos nyugdíjba kényszerített teológiai tanár lakásán bibliaórát tartott és a lépcsőn is hallgatták a „titokban" egybegyűltek, mert nem fért be mindenki a lakásba. Ravasz László a 13. zsoltárt magyarázta, a tanítás a „meddig Uram" kulcsfogalomra összpontosult. Nagy András professzor is meghívta ebédre Ravasz Lászlót, vele tartott a veje, Bibó István is. Édesapám akkor Kolozsvárra utazott, sajtot és édesanyám sütötte kenyeret vitt Nagysármásról.

Lelkészek, jóbarátok, tanítványok serege kereste Erdélyben a Ravasz Lászlóval való találkozást, érezték, hogy valaminek történnie kell, még a szellő is azt susogta, hogy változás következik. Azon az őszön a magyarok világtörténelmet írtak...

1956 októberében hívei és a megújulási mozgalom képviselői visszahívják a püspöki szolgálat végzésére és 1957 márciusáig tölti be ezt a tisztséget. Azután RavaszLászlót ellenforradalmárnak nyilvánította a tankok árnyékából előbúvó hatóság. Rájuk nézve csak azt írta: „Megbocsátom és elfeledem

azokat a rágalmakat, amikkel irigyek, gyávák, megalkuvók illettek." Élete utolsó két évében megsüketült, megvakult, a Szabolcs utcai kórház egyik szobájában élt. Ápolói mondták, hogy minden nap, hálaimádságban sorolta föl Isten jótetteményeit!

A Kolozsvári kakasos templom irodájában, Sógor Géza társaságában, 2007. május elsején találkoztunk nt. sáromberki Nagy Gézával. Emlékszem, hogy magával vitt az esztenára és tiszta munkára intette Csopoján Gyurit, a bácsot. Gönczy Lakka bácsival aztán megbeszélték, hogy az egyik sajtot Budapestre küldik.

Életútja vége 1975. augusztus 6-ra esik. Rákészült! „Egyedül maradtam. Kezdem úgy érezni, mintha boldog találkozásra egy csodálatos palotába mennék. Mögöttembezárul elhagyott világom ajtaja, hívogatnak belülről zengő zsolozsmák. Nem vagyok egyedül. Az Atya velemvan. Ajkam talán néma, de fáradt lelkem már énekel."

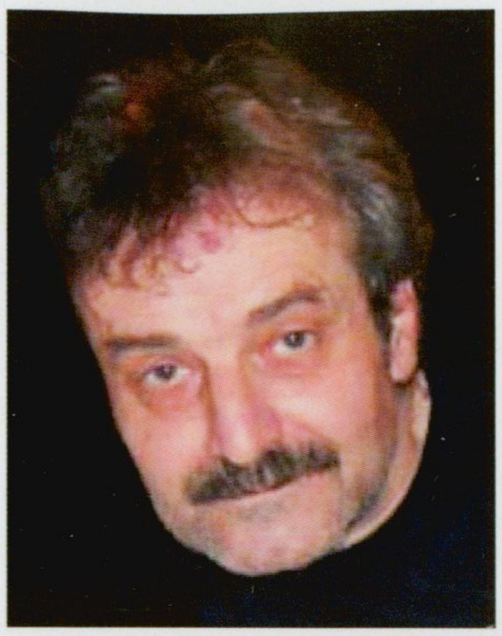
Temetésének körülményeiről külön dolgozatot lehetne írni. Az egyházra rátelepedett magyar ávós szervezetek mindent megtettek annak érdekében, hogy még a halála pillanatában sem kaphassa meg a méltó elismerést. A szomorú hírt a nyugati rádiók adták hírül, Nagysármáson kiharangozták, vasárnap a szószéken temetési beszéd hangzott el, így búcsúztunk a nemzet püspökétől a Mezőségen.

Befejezésképpen ki szeretném emelni, hogy a halkszavú Ravasz László püspök nemcsak könnyedén mozgott a teológia és a politika színterén, hanem a két világháború között olyan szuggesztív hatást gyakorolt még a rádiót hallgatókra is, hogy azt is mondhatnánk, hogy a Kárpát-medence magyarsága kénytelen volt odafigyelni reá. Az igazi egyházpolitikáról pedig 1941-ben azt mondta, hogy az csak az Ige politikája lehet: számolni a mindenkori államrenddel, bár a mindenkori államrendtől való teljes lelki és erkölcsi függetlenségben. Amíg csak lehet, mellette van az egyház az államrendnek, mert minél több kapcsolópontot kell megtalálnunk, de ellene is van, örök függetlenségének megőrzése érdekében. A tulajdonképpeni helyes egyházpolitika szerinte a tiszta igehirdetés. Végül nem mulaszthatom el a már 1960-ban írásba foglalt véleményét: „De ez – az 1956-os forradalom – mentett meg attól, hogy magyarságunk nem szégyen, hanem dicsőség. Kárhoztatjuk azokat, akik tiszta zászlaját beszennyezték".

Élete fő célja az volt, arra törekedett, hogy Krisztus üzenete érthető formában jusson el mindenkihez.

Részlet Dr. Hermán M. János: Erőtlenség által című, Hitvallók és mártírok, Száműzöttek, menekültek, befogadók, maradók alcímű tanulmánykötetéből

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
3			2022 ISTENTISZTELETI REND TERVEZETE											
4														
5														
6			Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Aug	Szeptember	Október	November	December
7		kezdés												
8	VÄXJÖ	11:00	15	5	5	9	14	11			10	15	12	3
9														
10	SÖLVESBORG	17:00	15	5	5	9	14	11			10	15	12	3
11														
12	LJUNGBY	11:00	16	6	6	10	15	12			11	16	13	4
13														
14	JÖNKÖPING	17:00	16	6	6	10	15	12			11	16	13	4
15														
16														
17	BORÅS	18:00	21	11	11	15	20	17			16	21	18	9
18														
19	HELSINGBORG	12:30	22	12	12	16	21	18			17	22	19	10
20														
21	MALMÖ	16:30	22	12	12	16	21	18			17	22	19	10
22														
23	HALMSTAD	11:00	23	13	13	17	22	19			18	23	20	11
24														
25	GÖTEBORG	17:00	23	13	13	17	22	19			18	23	20	11
26														
27														
28	VÄSTERÅS	12:30	29	19	26	23	28	25			24	29		17
29														
30	ESKILSTUNA	17:00	29	19	26	23	28	25			24	29		17
31														
32	STOCKHOLM	11:00	30	20	27	24	29	26			25	30	27	18
33														
34	UPPSALA	17:00	30	20	27	24	29	26			25	30	27	18
35														
36	TÅNGAGÄRDE - Konfirmandus Napok			24-25-26-27										
37	TÅNGAGÄRDE/Trogared - Konfirmáció							2-3-4-5						
38	TÅNGAGÄRDE - ET Küldöttgyűlés				18-19-20									
39	Mártírok Emlék. - Strängnäs	13:00											26	



Dávid László
1951–2020

Dávid László Székelyudvarhelyen született 1951. augusztus 10-én; gyermekkorát és ifjú éveit Kolozsváron töltötte. Miután megnősült, Temesvárra költözött feleségével, Hajnalkával. Két gyermekük született, Melinda és Csongor. Mint oly sok erdélyi ember, ő is Svédországban kötött ki az 1980-as évek végén. Családközpontú ember volt, mondhatni a gyermekeinek szentelte az életét. Sajnos az élet és a világban dúló nagy ideológiai birkózások, mint sokan másokat, őt is többször a földhöz vágták, de mindannyiszor talpra állt, és folytatta az élet által kiszabott feladatok teljesítését. S bár hiába a nagy szorgalmas és céltudatos igyekezet, a kifosztottak és háttérbe szorítottak mindig egy kicsit később érnek célba, de nagyobb gyakorlattal és tapasztalattal rendelkeznek. A környezetükben élők viszont ezt vagy nem tudták, vagy nem akarták értékelni! Fájó a már-már közhelyként hangzó kiáltást hallani, hogy „ne feledd, honnan indultál, és ki voltál” –, amikor a legtöbbször mégis csak az anyagiak számítanak eredménynek, majdnem mindegy hogy milyen áron. Mindennek ellenére László csendesen, fogat összeszorítva járta élete göröngyös útját, mígnem pár évnyi súlyos betegség után 2020. február 7-én az Úr magához szólította. Hitünk szerint ő már találkozott édesanyánkkal. Bátran állítom, ha újra születhetnék, majdmindenben olyanok szeretnénk lenni, mint testvérem, az öcsém volt! Ha majd találkozunk a mennyei hazában, meghányjuk-vetjük földi életünk útját, kanyargós ösvényeit. László öcsém, nyugodjál békében! Sok szeretettel gondol Rád feleséged Hajnalka és két szerető gyermeked, Melinda és Csongor. Sok szeretettel gondol mindig Rád bátyád, Aladár.



Erdész Melinda
1939–2020

1939. május 23-án született Csíkszeredában. Ifjúságát és felnőtt élete nagy részét szeretett városában élte le. Svédországban 1986 óta élt, Göteborg híres fotószalonjában, a Hällos stúdióban volt megbecsült fényképész. Két testvérét és családjaikat gyakran látogatta Erdélyben, utolsó ottléte alatt érte a halál. Köszönjük, hogy mindeddig Övéi lehetett. Isten nyugosztalja örök békességgel!
„Neved nem őrzi márványba vésett emlék, / csak szívünkbe zárva élsz tovább, / Míg el nem megyünk mi is rendre, / S velünk az emlékezés is tovaszáll. / Csak hagyd őt elmenni! / Örülj az örömének, hogy hazamehet, / És engedd el a kezét...” (H.O. Esther)

Sokszori megmérettetésünk, híjjával találtatásunk, feloszlatásunk és szétszórattatásunk után halljuk meg Isten kegyelmének nekünk szóló üzenetét: Megszámláltattatok, elegen találtattatok, egybe tereltettek újból! Áldott és meghitt Karácsonyt, békés és boldog új esztendőt kívánunk tagjainknak, az Új Kéve olvasóinak, világi és lelkészi Őrállóinknak:
a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség Egyháztanácsa

AZ ÚJ KÉVE MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTA

Evangélikus Egyház

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

új kéve

ISSN 1400-8998

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lapja
Az Északon élő magyarok ökumenikus fóruma
(Ungerska Protestantiska Samfundets tidning
Ungrarnas ekumeniska forum i Norden)

Megjelenik évente 4 szám
(Utkommer 4 nummer per år)

Nr. 4 årgång XXIX. évfolyam 4. szám
December 2021 december
Felelős kiadó (Ansvarig utgivare)
a Protestáns Egyháztanács (Kyrkorådet)

Szerkesztő (Redaktör)
Molnár-Veress Pál
H–7720 PÉCSVÁRAD Szártetői út 2
Mobil: +46-70-602 29 68

E-mail: molnarveressp@gmail.com
Honlap (Websida): www.keve.se

Nyomda: Digitaltryck AB (Tryckeriet)
504 68 Borås, Grönbogatan 5 Tel: +46–33–122410

Példányszám (Upplaga)
900

Egyházfenntartási járulékot fizető tagjainknak
a lapot ingyen küldjük.
Az Új Kéve iránt érdeklődő más olvasóinkat kérjük,
tájékoztatásért forduljanak a Lelkészi Hivatalhoz:
523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136
Mobil: +46–70–602 29 68

Az Egyházi Közösség pénztárosa (Rikskassör)
KOVÁCS ANDREA
260 50 BILLESHOLM Ivarsgatan 6
Tel: 042–284 584 Mobil: +46–70–644 02 49
E-mail: ak@andreakredovisning.se

Egyházi Közösségünk Plusgiro számlaszáma:
Ungerska Protestantiska Samfundet

Plusgiro 602047–3

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség
Gyülekezeti Otthona
TÅNGAGÄRDE

az Egyházi Közösség által létrehozott
TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
(Stiftelsen Tångagärde Församlingsgård) kezelésében áll.

A Gyülekezeti Otthon címe:
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Mobil: +46–73–248 00 11 (Bán Ferenc)

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNYT
az Egyháztanács által kinevezett
INTÉZŐBIZOTTSÁG vezeti.

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
INTÉZŐBIZOTTSÁGÁNAK
megbízott gondnoka
BÁN FERENC
416 56 GÖTEBORG Kärralundsgatan 54 A
Mobil: +46–73–248 00 11
E-mail: ferenc@earthling.net

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
pénztárosa
KOVÁCS ANDREA
260 50 BILLESHOLM Ivarsgatan 6
Tel: 042–284 584 Mobil: +46–70–644 02 49
E-mail: ak@andreakredovisning.se

A Tångagärde Alapítvány Plusgiro számlaszáma:
Stiftelsen Tångagärde Församlingsgård

Plusgiro 25534–9

MÁS ÉSZAKI / BALTI ORSZÁGOKBAN ÉLŐ MAGYAR GYÜLEKEZETEK MEGBÍZOTT VEZETŐI
(A szolgálatot alkalmanként meghívott lelkész végzi)

ÉSZTORSZÁG – Tallinn
BÁN ISTVÁN
EE-75326 KARLA Ra vald, Harjumaa
Lodjapuu tee 10-1 Mobil: +372–50–696 42

FINNORSZÁG – Helsinki
SIKET-SZÁSZ CSABA
FIN-HELSINKI
Mobil: +358–40–849 17 59

új
kéve
Posttidning
B
UNGERSKA PROTESTANTISKA SAMFUNDET
Returadress: 523 98 HÖKERUM Tångagärde 136



Makovecz Imre – Millenniumi templom – Csíkszereda (Fotó: Bagyinszki Zoltán)

XXIX. évfolyam 4. szám, 2021 december